

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XV./STEVILKA 27

CELOVEC, DNE 4. JULIJA 1963

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Ob velikem jubileju sv. Cirila in Metoda

Ob 1100-letnici prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane je primerno, da naše bralce seznanimo z duhovitim predavanjem, ki ga je imel kardinal Hermenegild Pellegrinetti leta 1939 ob začetku druge svetovne vojne. Pred odličnim mednarodnim občinstvom je predaval o sv. bratih kot glasnikih mednarodnega demokratičnega bratstva (prim. Pellegrinetti, La catechesi cristologica dei Ss. Cirillo e Metodio. Milano 1939). Med drugim je poudarjal naslednje:

»Sv. Ciril je imel tisto, kar je danes redko, namreč čudovito ravnotežje med zavestjo skupnosti človeškega rodu ter med zavestjo individualnosti plemen in narodov... Bil je Grk, sin visokega cesarskega uradnika, izobražen v Carigradu, profesor filozofije, učen v vseh grških vedah... vendar v vsem svojem delovanju ni pokazal nikakega prezira do drugih narodov, niti do neizobraženih rodov; večje višine bizantinske prosvete, ki jo je popolnoma obvladoval in se je zavedal, ni nikoli uporabljal, da bi poniževal narodni čut drugih narodov. — Gotovo se je Ciril zavedal, da je njegov jezik in njegova književnost visoko nad vsemi drugimi; bil je grški domoljub. Toda nikoli ni mislil, da bi to pomenilo, da je treba grški jezik s silo vsiljevati drugim narodom ali da je treba zanemarjati jezike drugih narodov.«

»Slovanski črkopis je izumil... iz globokega in dejavnega prepričanja, da mora Kristus, ki razsvetljuje sleherno dušo na tem svetu, priti v stik z vsako dušo po tistem, kar je sleherni duši najboljše, najnaravnnejše, ter res najpriskrbenje občevalno: materni jezik, narodni jezik. Gotovo je tudi, da vsak Kristusov blagovestnik tako misli... Toda sveta brata sta temeljno dostojanstvo vsakega jezika, utemeljeno v dostojanstvu udeležbe pri cerkvenem življenju v Kristusu globlje umevala, širokosrčneje občutila in uporabila kakor drugi misijonarji.«

»Ta dva velika (Ciril in Metod) sta hotela na sebi predstavljati in upodabljati veliko idejo: Grka, ki sta v latinskem Rimu maševala slovensko, sta presunljivo dokazovala katoliško edinost na grobu sv. Petra pred papeževimi očmi.«

»V Cirilu ni bilo nič tistega, kar bi danes imenovali nacizem; v njem ni bilo izključevanja drugih narodov. Saj je navzlic vdanosti svoji domovini in svojemu cesarju brez omahovanja postal vse tujemu, še napol barbarskemu narodu.«

»Gotovo so slovanski knezi, bizantinsko cesarstvo in nemški škofje imeli tudi politične namene. Sv. Ciril in Metod pa sta si samo to prizadevala, da bi Slovanom prinesla Kristusa in jih v ta namen rešila tistih vplivov, ki so tedaj žalili njihovo narodno čustvo in jim odtujevali evangelij, ki so ga kot orodje tujega gospodstva označevali mogočni, oboroženi in oblastni tujci.«

Tako poudarja kardinal Pellegrinetti v svojem predavanju, ki ga je imel v času velikega razmaha italijanskega nacionalizma, ki je preganjal slovansko bogoslužje v Istri in zapiral slovanske duhovnike, v cerkvah na Primorskem hotel imeti italijanske pridige in za otroke verouk v italijanščini. Pogumno in primerno je bilo, da je javno izpovedal svoje prepričanje, da slovansko bogoslužje ni izraz slovanske narodne nestrpnosti, temveč izraz mednarodne krščanske vesoljnosti, vzvišene nad narodno omejenost.

Kako žalostno je, da ugotavljamo pri nas, kako se nekateri vdajajo ozkosti in naivnosti ter dajejo vtis, da je vse o Cirilu in Metodu le nekakšna legenda v korist slovenskemu samoljubju. V Rimu slave

Pavel VI. kronan za poglavarja katoliške Cerkve

Na sto tisoče ljudi se je zbralo preteklo nedeljo zvečer na Trgu sv. Petra v Rimu, da bi prisostvovali slovesnemu kronanju novega papeža Pavla VI. V kolikor je mogoče ugotoviti, je bilo prvič v zgodovini katoliške Cerkve, da je bilo kronanje pod milim nebom. Milijoni ljudi po vsem svetu pa so ob televizijskih aparatih spremljali slovesnost.

Prvi kardinalski diakon Alfredo Ottaviani je posadil papežu tiaro s tremi kronami na glavo s predpisano formulo: »Sprejmi tiaro, ki jo krasijo tri krone, in vedi, da si oče knezov in kraljev, zastopnik našega Odršenika, ki mu gre slava in čast od vekomaj do vekomaj.«

Temu slavlju je prisostvovalo čez 90 vladnih zastopstev. V svojem nagovoru je papež znova poudaril, da hoče nadaljevati oporoko papeža Janeza XXIII., ki se je boril za svetovni mir in za enotnost Cerkve in krščanstva. V tej uri je vzel nase nalogo razširjati in nadaljevati Kristusovo poslanstvo na zemlji. Obvarovati hoče Cerkev vseh zmot, ki ogrožajo od znotraj in zunaj njeno integriteto in ki zakrivajo njeno lepoto. Nadaljevati hoče ekumenski vesoljni cerkveni zbor in prositi Boga, da naj ta dogodek okrepi vero v Cerkev, da prenovi nje-

ne pravne moči in jih utrdi, da bodo boljše doreali časovnim zahtevam.

Sveti oče je zaključil svoj govor z upanjem, da bo prišlo do zedinjenja vseh kristjanov. Dostavil je:

»Z eno besedo, z božjo pomočjo bomo imeli za vsakogar srce. Trenutno naj zadostuje, če se spomnimo vseh otrok, ki trpijo zaradi zatrite svobode, do katere imajo pravico, in vseh onih, ki trpijo na duši in telesu.«

Pavel VI. je govoril v devetih jezikih, med temi tudi v poljščini in ruščini. Poljskemu in ruskemu narodu je poslal svoje iskrene pozdrave v njihovem materinem jeziku. Dobesedno je rekel rusko:

»Naše misli se obračajo na vse rusko

ljudstvo, ki mu iz vsega srca pošiljamo svoj apostolski očetovski blagoslov.«

V svojem francoskem nagovoru se je obrnil predvsem na Vzhodne cerkve in na vse druge krščanske veroizpovedi. »Obračamo se na vas«, je dejal, »s spoštovanjem, ki ga podvojimo z ogromno željo: da bi kmalu prišel blagoslovljeni dan, ko se bo uresničila Kristusova molitev pred njegovo smrtjo: Da bi bili vsi eno!«

Dan pred svojim kronanjem je sveti oče Pavel VI. v baziliki sv. Petra več tisočem svojih nekdanjih vernikov iz Milana, kjer je bil dolgo nadškof, zaklical, naj branijo svojo versko tradicijo »proti vsem naglim socialnim preokretom, ki ne odgovarjajo vedno zdravim načelom.«

Kennedy zaključil evropsko potovanje

Po obisku Velike Britanije, ki je trajal samo 22 ur, se je Kennedy napotil v Italijo, kjer ni bil sprejet ravno z največjim navdušenjem. Razočaranje nad mrzlim sprejemom je povečalo še hladnokrvno zadržanje italijanske policije, ki je brezobzirno nastopala proti Kennedyjevim spremljevalcem in tujim novinarjem. Visoke zastopnike ameriškega zunanjega ministrstva in druge uradnike je rimska policija nemilo porivala sem in tja. Proti temu trdemu postopanju je ameriško poslaništvo protestiralo.

V torek zvečer pa je Kennedy zaključil svoje desetdnevno potovanje po Evropi. Preden je odletel nazaj v Washington, je v Neaplju izjavil, da je utrjena enotnost zahoda. Uradni italijanski krogi z zadovoljstvom komentirajo izjavo ameriškega predsednika, da zavzema Italija »zelo važen položaj v središču Evrope in nasproti Afriki«. Kennedyjeve besede si tu razlagajo kot priznanje, da je Italija važen partner prav zaradi svojih stikov z afriško celino, na kateri je zahod zaradi svoje kolonialistične politike zgubil številne položaje.

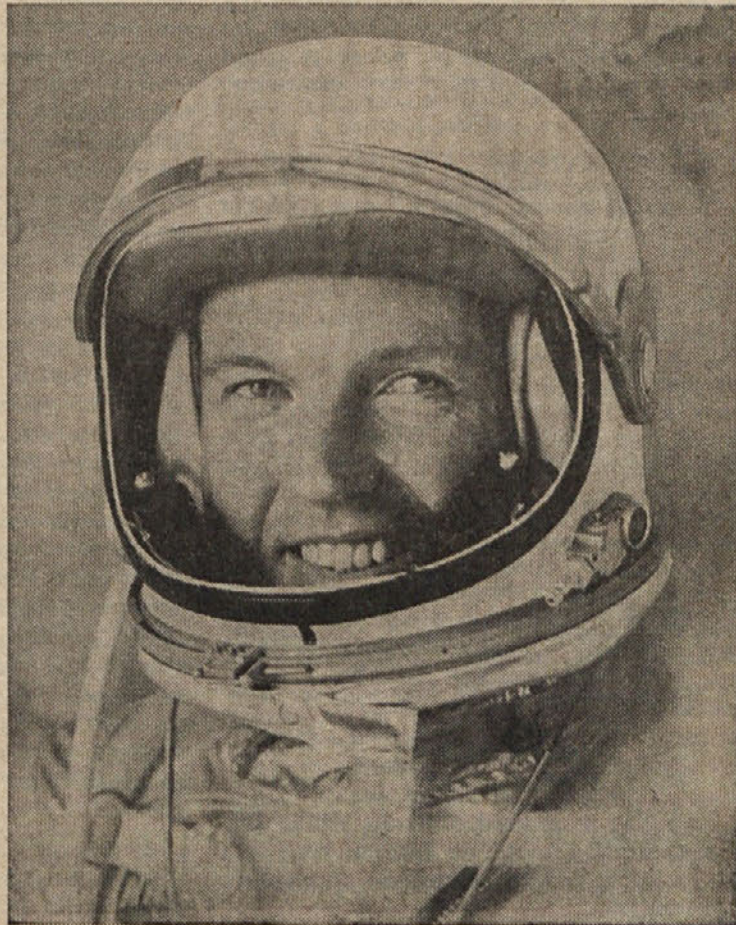
Amerika bo vsekakor nudila Evropi vojaško pomoč, predsednikov obisk je otreseel zadnje tozadevne dvome. Odložili pa so načrt za multinacionalno raketno brodogradnjo.

kajti negotovi vladni odnosi v Londonu in Rimu tega ne dopuščajo.

Pozneje je papež Pavel VI. ponovno sprejel Kennedyja v avdijenci, ki je trajala 40 minut in kjer je papež hvalil ameriška stremeljenja za ohranitev miru na svetu.

Od Kennedyjevih izjav v Rimu je brez dvoma najbolj spodbudna tista, ki jo vsebuje njegov odgovor Segniju: da so ZDA prepričane, da je svet samo eden; da se morata Vzhod in Zahod privaditi, da živita skupaj ob spoštovanju zakonov; da vojna ni neizbežna in da bi učinkovito prenehanje oboroževalne tekme nudilo večja jamstva varnosti.

V vzhodnem Berlinu tudi med nadaljevanjem bivanja Hruščova in med njegovimi razgovori z Ulbrichtom, Kadarjem, Gomuško, Novotnyjem in Živkovom ni bilo nikakšnih polemik s Kennedyjem. Verjetno so v teh razgovorih predvsem govorili o stališču, ki ga bo sovjetska delegacija zavzela v razgovorih s kitajsko delegacijo 5. t. m. v Moskvi. Za te razgovore je komunistična stranka Kitajske objavila smernice, ki so jih prejeli kitajski delegati ki so že odpotovali v Moskvo.

Na sliki je astronaut Gordon Cooper. 34 ur je pred kratkim letel okoli zemlje. S tem je Amerika zaključila prvi del programa za vesoljske polete s človeško posadko. Za naslednje obdobje predvidevajo polet dveh oseb v vesolje.

Politični teden

Po svetu . . .

RUSIJA SE JE SPRLA S KITAJSKO

Sovjetsko-kitajski spor se je proti koncu preteklega tedna zelo zaostрил: v soboto je Kreml naslovil na kitajsko poslaništvo v Moskvi ostro noto, v kateri smatra dva kitajska diplomata in dva druga Kitajca za Sovjetski zvezi nezaželene osebe. Poziva jih, naj takoj zapustijo sovjetsko ozemlje. Peking je v nedeljo zelo jasno odgovoril, da je »komunistična stranka Kitajske prisiljena slovesno ugotoviti, da so ukrepi, ki jih je izdala Moskva, obtežilen korak v smer poslabšanja sovjetsko-kitajskih odnosov in da bi mogel razcepiti komunistično svetovno gibanje v dva tabora«. Ker pa so že prej določili rok za sovjetsko-kitajske razgovore za 5. julij, komunistična stranka Kitajske za enkrat ne bo odgovorila na sovjetske napade, vendar si bo pridržala to pravico za nedoločen čas. Kitajska delegacija je baje dobila navodila, »naj se pri svojih moskovskih razgovorih s komunističnimi zastopniki Sovjetske zveze drži trdih načel svoje stranke; zastopajo naj kitajsko-komunistične poglede na splošno linijo komunističnega svetovnega gibanja ter nekatera osnovna vprašanja, ki stojijo s tem z zvezi«.

Moskva je izgon štirih Kitajcev utemeljila s pregreškom kitajske delegacije. Hruščev je bil namreč prepovedal natisniti neko kitajsko pismo v Sovjetski zvezi, Kitajci pa so dali ukaz, naj se natisne. Peking je k temu izjavil, da je mogoče smatrati ta korak samo kot nespameten in nevzdržen. Sovjetski ukrep v zgodovini obeh držav nima primera; bil je namenjen razdoru sovjetsko-kitajskih odnosov. Sovjetsko poslaništvo razširja v Peking podobno gradivo in ga nihče nikdar ne ovira. Štirim Kitajcem, ki so jih izgnali iz Sovjetske zveze, so v Peking v nedeljo pripravili slovesen sprejem. Kitajski poslanik v Moskvi je izročil sovjetskemu zunanjemu ministrstvu protestno noto, ki je do sedaj še niso objavili.

ATOMSKO OROŽJE V KENNEDY-JEVH RAZGOVORIH

Kennedy je pretekli teden na svojem evropskem potovanju imel razgovore tudi z angleškim ministrskim predsednikom Macmillanom. Proti koncu preteklega tedna sta oba državnika apelirala na Sovjetsko zvezo, naj omogoči mednarodno pogodbo o prekinitvi atomskih poizkusov. V skupni resoluciji, ki sta jo izdala državnik preteklo nedeljo, sta ocenila prekinitev poskusov z atomskim orožjem za »zelo nujno in potrebno«. Kennedy in Macmillan sta obljubila in zaprisegla, da bosta ob prihodnjih pogajanjih, ki bodo 15. julija v Moskvi, storila vse, da bosta dosegla prepoved jedrskih poizkusov. »Sklenitev take pogodbe bi pomenila pomemben napredek za vzhodno-zapadne odnose in bi mogla privedi do napredka na drugih področjih«, sta izjavila.

Nato je predsednik Kennedy odpotoval v Italijo. V Rimu je vodil politične razgovore z državnim predsednikom Segninem in člani italijanske vlade. Ko se je peljal skozi Rim, mu je prebivalstvo navdušeno ploskalo.

SKUPNA ATOMSKA BOJNA SILA

K skupni atomski bojni sili držav NATO je bilo v tem komunikeyu rečeno, da je treba okrepiti in razširiti pravico soodločanja držav NATO pri jedrskih vprašanjih. Pri tem baje gre za osnovni problem Atlantske zveze. Sledili bodo še razgovori, kako bi zgradili skupno atomsko bojno silo. Vendar ima proti temu Velika Britanija še nekaj pomislekov. Zato bodo o tem vprašanju razpravljali še po povratku Kennedyja v Washington.

POMOČ INDIJI

V resoluciji sta državnik sporočila tudi, da sta se sporazumela glede dobavljanja orožja Indiji — spriči obstoječe nevarnosti, da jo zopet napade Kitajsko. Pri tem pa kažeta popolno razumevanje za skrb, ki jo pri tem goji Pakistan. — Razgovorov sta se bila udeležila tudi zunanja ministra obeh držav in drugi svetovalci.

Kennedy se je pred obiskom Velike Britanije mudil tri dni na Irskem; tudi tam ga je ljudstvo zelo navdušeno sprejelo in pozdravljalo.

TEŽAVE V ARABSKEM SVETU

Arabski svet od Alžirije do Jemena strešajo bolj ali manj nevarni krči. Vsi so, vsaj delno, vzročno povezani z osnovnim arabskim problemom današnjega časa — kako najti skupno definicijo za arabsko enotnost, kako graditi pot do nje.

V nedavnih nemirih po nekaterih alžirskih mestih je Ben Bela spravil za zapah Muhameda Budiafa, svojega nekdanjega tovariša v francoskem zaporu ter bivšega podpredsednika alžirske vlade. Ben Bela trdi, da so bili aretirani zarotniki povezani z »vohuni iz tujine« ter da so obljubili »kolonialcem« povrnitev starega stanja. Budiaf pa je očital Ben Beli »izdajo revolucije« ter »demagogijo in improviziranost« vladnih ukrepov za socializacijo. Precejšnje presenečenje je vzbudil topli sprejem

sirskega premiera Bitara v Alžiriji, še večje pa obsodba kurdskega »uporniškega« gibanja v skupnem končnem sporočilu. Od vseh »petih revolucij« arabskega sveta samo ZAR ni javno in uradno podprla vojaških operacij iraške vlade.

Če je Bitar odpotoval iz Alžirije zadovoljen, ga je minil smeh, brž ko je pristal v Damasku. Med njegovo odsotnostjo ter odsotnostjo obrambnega ministra Haririja so ekstremni baasisti v sirskega revolucionarnem svetu izključili iz armade novih 30 oficirjev.

Spor med Kairo in eni ter Damaskom in Bagdadom na drugi strani je opogumil pristaše Imama el Badra v Jemenu ter vse tiste, ki stoje za njim. Slišati je o novih notranjih težavah v mladi republiki. Na meji z južno arabsko federacijo je prišlo do spopada s skupino britanskih poveljnikov, z meje med Jemenom in Saudsko Arabijo pa prihajajo vesti o močnih infiltracijah v jemensko republiko.

. . . in pri nas v Avstriji

AVSTRIJA PRISOSTVUJE KRONANJU PAPEŽA

Kakor smo že poročali, je bilo preteklo nedeljo zvečer v Rimu slovesno kronanje novega svetega očeta Pavla VI. Te slovesnosti se je udeležila tudi avstrijska vlada. Avstrijsko vladno delegacijo so zastopali zvezni kancler dr. Gorbach, minister za šolstvo dr. Drimmel in pravosodni minister dr. Broda ter pri Sveti stolici akreditirani avstrijski poslanik dr. Coreth.

V Rimu je bil istočasno tudi kardinal dr. König. V ponedeljek je avstrijska delegacija položila venec na grob papeža Janeza XXIII. Ob enajstih se je udeležila avdience pri svetem očetu.

300.000 KOVINARJEV ZAHTEVA VIŠJE PLAČE

Okoli 300.000 avstrijskih kovinarjev v industriji in obrti je naslovilo na paritetno komisijo pismo, v katerem zahtevajo razgovore glede višjih plač. Zahtevajo izboljšanje mezdnih tabel kolektivnih pogodb ter novo ureditev delavskopravnih določil.

Val plač v ključni industriji je zadel še vrsto drugih delojemalskih skupin. Ob

zaključku leta so našli v rudarstvu in v železni industriji 59.000 uslužbencev, v livarnah 10.700, v kovinski industriji 7500, v izdelovalnicah strojev in podobnega 54 tisoč, v izdelovalnicah vozil 20.000, v kovinski industriji ter industriji za izdelovanje kovinskih izdelkov 42.000 delavcev. Poleg tega je še okoli 50.000 delavcev dotičnih obrtnih panog.

ZDRUŽENJE INDUSTRIJALCEV NA TIROLSKEM JE ZASEDALO

Za novega predsednika tirolskega industrijskega združenja je bil na obnem zboru izvoljen Josef Anton Mayr. Dejal je: »Tirolska industrija se v teh dneh s zaskrbljenostjo ozira na Dunaj in upa, da bo še uspelo, odvrniti resne grožnje za avstrijsko gospodarstvo«. Medtem, ko zastaja gospodarski dvig, ogrožajo politični vplivi svobodno gospodarsko delovanje v Avstriji. Treba se je bilo preusmeriti na evropski trg, kar je zahtevalo načrtno in razumsko investiranje. Oboje pa otežkoča davčna politika v skoraj nerazumljivi meri. Politika visokih cen je trenutno zgrešena.

29. septembra nadaljevanje koncila

Kaj lahko katoliški svet pričakuje od novega papeža? Da bo reformator, ne da bi se pri tem gibal kakimi utopijami; da bo znal — kot je že dokazal — pravilno ocenjevati socialna množična gibanja in hotenja, ne da bi pri tem količkaj odstopil od krščanskega pojmovanja socialnih vprašanj, kot je zapopadeno v enciklikah njegovih prednikov. Demokracijo in krščanstvo pojmuje brez zapletenega ideološkega teoretiziranja kot enoto, kot nekaj, kar je neločljivo povezano med seboj. V Milanu so ga imenovali tudi »kardinala delavcev«. Pričakujemo pa tudi lahko, da bo nadaljeval z reformnim stremljenjem v Cerkvi s čutom za mero in diplomatski takt. Ti dve odliki je že vedno razodeval. Prenovitvam papeža Janeza XXIII. bo znal dati trden temelj in tudi politično primerno obliko. Čaka ga težka dediščina po Janzu XXIII. Ne bo namreč lahko bil naslednik tako dinamičnega in priljubljene papeža, ne da bi razočaral ljudi in jih silil k primerjavam. Po drugi strani pa bo nujno moral ritmu napredka v Cerkvi odvzeti hlastnost, ki bi mogla vzbujati v nekaterih nezaupanje in boječnost. Pri tem mu bo v resnici zelo prav prišel njegov prirojeni in potem še v praksi izpolnjen diplomatski čut. Toda vemo, da ima že dragocene izkušnje v vodstvu cerkvenih zadev in da temeljito pozna življenjska vprašanja današnjega sveta, do katerih ima enak človekoljuben in Kristusov pogled posnemajoč odnos kot njegov prednik. Z izvolitvijo kardinala Montinija za papeža je dokazal konklave modrost in pravilno presojo papeževih nalog ter njegovega vpliva v današnjem svetu. Značilno in razveseljivo je, da so se v konklavu zbrali kardinali, 80 po številu, zedinili glede Montinijeve kandidature že pri šestem glasovanju, tako da je bil ta konklave eden najkrajših, kar jih sploh pozna cerkvena zgodovina.

Že v soboto dopoldne je imel papež Pavel VI. svoj prvi nagovor preko vatiškega radia na katoliški svet. V njem je

počastil svoje prednike na Stolu sv. Petra, zlasti še svojega neposrednega predhodnika Janeza XXIII. zaradi njegove neutrudljive vneme, njegove iskrene in konkretne dobrote do ubogih, zaradi čisto pastirskega značaja njegove akcije in zaradi človečanskih odlik njegovega velikodušnega srca. »Dediščina, ki jo sprejemamo iz rok naših prednikov, nam dokazuje vso težo službe, ki je pred nami,« je rekel papež.

V nadaljevanju svojega radijskega govora je zagotovil, da bo predvsem poskrbel za nadaljevanje II. vatiškega vesoljnega cerkvenega zbora, »v katerega so uprte oči vseh ljudi dobre volje«, da bo lahko katoliška Cerkve pritegnila k sebi vse ljudi z veličastnostjo svojega organizma, z mladostjo svojega duha, s pomnožitvijo svojih sil iz vseh skupin, jezikov, narodov in držav, kot je izjavil. Obljubil je tudi revizijo zakonika kanonskega prava in nadaljevanje prizadevanja v smislu enciklik svojih predhodnikov za utrditev pravičnosti v civilnem, socialnem in mednarodnem življenju, v resnici in svobodi ter v zvestobi medsebojnemu dolžnostim in pravicam. Poudaril je nujnost pravičnejšega reševanja socialnih problemov po nedvoumni zapovedi o ljubezni do bližnjega, kar je preizkušnja ljubezni do Boga, ter nujnost pomoči zaostalim narodom, kjer življenjska raven ni vredna ljudi. Končno je naglasil, da bo nova doba, ki so jo vesoljske osvojitve odprle človeštvu, še posebej blagoslovljena od Boga, če se bodo znali ljudje zares priznati za brate in ne samo za konkurente, ter bodo gradili svetovni red v svetem strahu božjem, v spoštovanju Njegovega zakona, v mili luči ljubezni do bližnjega in v medsebojnem sodelovanju. Zavzel se je tudi za mir med ljudmi, ki ne bo samo odsotnost vojne, ampak odsev reda, kot ga hoče Bog.

Papež Pavel VI. je tako potrdil odločitev svojega prednika, da se bo vesoljni cerkveni zbor nadaljeval 29. septembra letos.

SLOVENC

doma in po svetu

† Dr. Franc Grivec

V Ljubljani na svojem domu po dolgotrajni bolezni umrl vseučiliški profesor prelat dr. Franc Ksaver Grivec. Rojen je bil 1. 1878 v Ajdovcu na Dolenjskem, v mašnika je bil posvečen 1. 1901.

Sorazmerno malo časa je deloval v dušnem pastirstvu, ker je pretežno dobo svojega življenja posvetil znanstvenemu delovanju, zlasti raziskovanju življenja slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda in nauka o Cerkvi (o skrivnostnem Telesu Kristusovem). Že kot gimnazijec se je uveljavil kot odlični poznavalec ruske, kmalu pa tudi češke književnosti. Leta 1919/20 je bil profesor na zagrebški univerzi, potem pa v Ljubljani, kjer je bil tudi večkratni dekan teološke fakultete.

Smotno se je lotil proučevanja vzhodnega bogoslovja. V dolgi vrsti razprav v raznih jezikih je pojasnil bogoslovna, jezikoslovna in slovstvena vprašanja v zvezi s sv. Cirilom in Metodom ter tako bistveno dopolnil dotedanja raziskovanja. Njegova prva knjiga »Slovanska apostola sv. Ciril in Metod« (1927) je izšla tudi v češkem, nemškem in poljskem prevodu. Pomen sv. Cirila in Metoda posebej za slovensko zgodovino je poudaril v knjigi »Knez Kocelj« (1938) in v delu »Zarja stare slovenske književnosti« (1942). Za mednarodni svet je stnil vsa dognanja v nemško pisani knjigi »Konstantin und Method« (Wiesbaden 1960), vire o njiju pa je izdal v latinsko pisanem delu »Constantinus et Methodius« (Zagreb 1960). Letos pa je izdala Mohorjeva družba v Celju njegovo knjigo »Sv. Ciril in Metod«, v kateri posreduje vsa svoja znanstvena dognanja v poljudni obliki slovenskemu narodu in ostalemu slovanskemu svetu.

V znak priznanja za svoje 45-letno znanstveno delovanje je pokojni prelat dobil mnoga cerkvena in svetna odlikovanja, med drugim je bil častni doktor češke Karlove univerze v Pragi, pravi svetovalec olumške nadškofije, apostolski protonotar in papeški prelat.

Pogreb zaslužnega znanstvenika, ki je vse svoje življenje posvetil bogoslovnim vedam in civil-modistijski ideji cerkvene in slovanske edinstvi, je bil v petek, 28. junija, v Ljubljani.

Nova maša v Rojanu

Prvič, odkar stoji v Gorici rojanska župna cerkev, je doživela čast, da je bilo v njej posvečenje novih mašnikov. Na praznik sv. Petra je škof posvetil v njej pet letošnjih tržaških novomašnikov. Med novomašniki je bil tudi domačin iz Rojana g. Franc Vončina.

G. Vončina se je rodil v Trstu 7. junija leta 1937. Prav na god sv. Antona je v bolniški kapeli prejel božje otroštvo (sv. krst). Osnovno šolo je obiskoval v Rojanu. Maturiral je na slovenskem znanstvenem liceju. Bogoslovne študije je dočkal v tržaškem semenišču.

Spominska proslava za Janezom XXIII.

Slovenski izobraženci v Trstu so priredili v sredo, 19. junija, spominsko proslavo v spomin pokojnega sv. očeta Janeza XXIII. Proslava je bila v ulici Donizetti 3. Priložnostni govor je imel politični tajnik Slovenske katoliške skupnosti dr. M. Poštovan.

Skupna slovenska lista za slovensko šolstvo

Načelnik prosvetnega oddelka pri vladnem Generalnem komisariatu v Trstu prof. Udina je v soboto, 22. junija, sprejel predstavnik Skupne slovenske liste. Predložili so mu osnutek za ustrezno prilagoditev slovenske šole novemu zakonu o enotni srednji šoli in njen predmetnik ter ga zaprosili za posredovanje glede odlokov predsednika republike v zvezi z izvrševanjem zakona o slovenskih šolah. Prav tako so posredovali za brezplačno porazdelitev slovenskih pomožnih učbenikov na slovenskih osnovnih šolah. Prof. Udina je zagotovil, da bo poslal predloge Skupne slovenske liste na pristojna mesta in da se bo zavzel za premostitev tehničnih ovir pri brezplačni razdelitvi pomožnega učbenika za peti razred osnovnih šol tako, da ga bodo učenci lahko dobili že prihodnje dni ob koncu letošnjega šolskega leta.

Slovenski bibliotekarji na obisku v Gorici

V Gorici so bili na obisku predstavniki podružnice društva bibliotekarjev iz koprške okraja. Med njimi so bili vodje knjižnic iz Kopra, Sežane in Nove Gorice.

V prostorih državne knjižnice v Ul. Mameli v Gorici jih je sprejel ravnatelj te knjižnice dr. Giulio Manzin, ki je gostom razkazal nekatere zanimivosti goriske knjižnice in jim poklonil tudi več publikacij. Zahvalil se mu je ravnatelj študijske knjižnice iz Kopra Srečko Vilhar in izrazil željo, da bi se medsebojno sodelovanje tudi na knjižnem področju nadaljevalo in še bolj okrepilo. Poklonil mu je v dar tudi umetniško skulpturo. Tudi dr. Manzin se je strinjal s tem, da se sodelovanje nadaljuje in še bolj razširi.

Ob salzbürškem znanstvenem cirilmetodijskem kongresu:

Kje je bil sv. Metod zaprt?

V najnovejši knjigi »Slovanska blagovestnika«, ki jo je napisal znanstvenik mednarodnega slovesa dr. Franc Grivec, so našteali tudi viri, iz katerih črpamo podatke o življenju in delovanju svetih bratov Cirila in Metoda. Kaj nam pripovedujejo zgodovinski viri o Metodovem pregnanstvu in o tem, kje je bil zaprt?

Rastislava so oslepili

Misijonarjenje salzbürških misijonarjev med Slovani ni imelo pravega uspeha. Ko sta bila sv. brata Ciril in Metod pozvana, naj gresta misijonariti mednje, je Ciril bistro uvidel, da je treba dati Slovanom knjige, pisane v njihovem jeziku, in jih tudi v pogledu cerkvene organizacije osamosvojiti. Prišla sta mednje in jih učila krščanske vere tako, da so ljudje videli, da se jim zaradi tega ni treba odreči svojemu jeziku, ampak da bo krščanska vera njihovo govorico in narod le posvetila, ne pa usužnjevala tujim gospodarjem. Uspeh te misijonske metode je bil tolikšen, da so postali salzbürški duhovniki odveč, ker so se ljudje na mah oprijeli slovanskega bogoslužja. S tem pa sta seveda prišla sv. brata v spor s salzbürško cerkveno oblastjo.

Čeprav se je ta opirala na 75-letno nemo delovanje v Dolnji Panoniji in na Moravskem, je papež Hadrijan II., ko so sveta brata tožili v Rimu, uvidel daljnosežni pomen dela in metode sv. bratov. Potrdil je slovansko bogoslužje in njuno delo. Ustanovil je samostojno panonsko-moravsko nadškofijo in Metoda postavil za nadškofa, podrejenega samo Rimu. Ker so se salzbürški nadškofi opirali na 75-letne pravice, se je papež oprl na še starejše pravice, poudarjajoč, da je na tem ozemlju pred stoletji delovala sirmijska nadškofija, ki je ob preseljevanju narodov izgubila škofo in večino vernikov, toda njena neposredna podrejenost Rimu ni propadla. Nemški zgodovinarji Hergenröther, Ginzler, Dümmler in drugi naglašajo, da je imel papež s tem velike načrte.

Salzbürški nadškofje pa so kar naprej rovali proti Metodu in njegovemu delovanju. Ko so nemški knezi moravskega kneza Rastislava leta 870 ujeli, uklenili v verige, oslepili in vrgli v ječo, izdajalskega kneza Svetopolka pa tudi zastražili nekje v Nemčiji, se je ponudila priložnost, da se znebijo Metoda. Dosegli so, da so Metoda aretirale nemške čete.

Konjski bič je vihtel nad njim

»Žitje Metodija« (staroslovanski življenjepis sv. Metoda, napisan že v drugi polovici l. 885) pripoveduje, kako so Metoda vpričo nemškega kralja bavarski škofi, ki so spadali tedaj pod Salzburg, napadali: »V naši pokrajini učiš.« On pa je odgovoril: »Tudi jaz bi stran šel, ako bi vedel, da je v aša, toda svetega Petra je. Pa zares, če vi iz zavistnega tekmovanja in lakomnosti stare meje teptate proti cerkvenim zakonom, zabranjujoč božji nauk, varujte se, da vaših možganov ne razlijete, ko hočete železno goro s koščnim temenom prebiti.« Rekli so mu jezno: »Slabo se ti bo godilo.« Odgovoril je: »Resnico govorim pred kralji in se ne sramujem, vi pa delajte z menoj po svoji volji. Nisem boljši od tistih, ki so zaradi resnice po mnogih mukah tudi to življenje izgubili.«

Potem so se mnogi prerekali in Metodu niso mogli ugovarjati. Tedaj je kralj rekel izpod čela posmehljivo: »Ne mučite mojega Metodija, saj se je že stopil kakor pri peči.« Metod pa je rekel: »Da, gospodar, potnega filozofa so nekoč srečali ljudje in mu rekli: 'Zakaj se potiš?' Dejal je: 'S surovimi ljudmi sem disputiral.'« Ko so se o tej besedi prepirali, so se razšli. Metoda pa so pregnali na švabsko in ga držali poltretje leto.

Tako pravi Metodijev življenjepis.

V papeških pismih leta 873 pa so besede »poltretje leto« obširno pojasnjene. Dr. Grivec piše: »Zgodovinska resničnost tega poglavja Metodovega življenjepisa je po pismih papeža Janeza VIII. presenetljivo

močno potrjena. Ostre Metodove besede, če jih primerjamo z zverinskim ravnanjem nemških škofov, so upravičene in dostojanstvene. V pismih papeža Janeza VIII. pasavskemu škofu Hermanniku beremo, da je njegovo ravnanje zoper Metoda »presevalo predzno trinoško besnost in zverinsko divjost«; nad Metodom je vihtel konjski bič in bi ga bil udaril, ko ne bi bili drugi tega ubranili. Isti papež graja freisinškega škofa Anona, da njegova »trinoška predzno zoper Metodija presega oblake in celo nebo«. Bavarske škofo ostro graja, da so Metoda zasramovali in ga s pestmi bili. Staroslovanski življenjepisec je te ostudnosti zamolčal. Pač pa je napisal, da se je svetniški Metod dostojanstveno branil s svetopisemskimi besedami.

Sodili so ga v Regensburgu

Zgodovinarji in slavisti so skušali iz teh podatkov dognati, kje bi bil Metodij zajet, kje sojen in kje zaprt. Nekaterim se zdi kar samo po sebi jasno, da je bil Metod zajet v Panoniji, ker je Panonijo upravljal salzbürški nadškof Adalvin, kateremu je papež Janez VIII. leta 873 pisal, da je on kriv Metodove odstavitve. Toda pri knezu Koclu je bil Metod najbolj na varnem, saj je ta podpiral z vsemi močmi njegovo delo. Poleg tega pravi staroslovanski življenjepis Metoda, da »je vrag nahujkal srce sovražnika moravskega kralja«. To namiguje, da je bil Metod zajet v moravski kneževini. Isto potrjuje tudi papežev pismo pasavskemu škofu Hermanniku z ostro obtožbo, da je zverinsko trpinčil nadškofa Metoda, ki so ga »vlekli na škofovski zbor«; iz latinskega besedila moremo celo izvajati, da ga je vlekel Hermanrik sam s svojimi vojaškimi spremljevalci. Moravska je bila po kraljevi odločbi podrejena pasavski škofiji; zato je umevno, da je Metoda nasilno zajel ravno pasavski škof.

Kje so Metoda sodili? Nemški zgodovinarji splošno trdijo, da so ga sodili v Regensburgu. Tam je v nov. leta 870 zboroval nemški državni zbor v navzočnosti kralja Ludovika. Ob tej priliki so se zbrali bavarski škofje in po kraljevem naročilu sodili Metoda.

Kje pa so imeli Metoda zaprtega? »Žitje Metodija« pravi, da so ga pregnali na švabsko. Staroslovenska beseda »zaslati« pomeni »poslati daleč proč, pregnati«. S tem bi se ujemalo krajevno določilo: švabsko. Švabska je bila tedaj posebna pokrajina onstran Bavarske.

Brez sledu naj bi izginil

Bavarski škofje so kraj Metodovega ujetništva prikrivali, da ga rimski papež ne bi mogel osvoboditi. Metod naj bi brez sledu izginil neznano kam in tam polagoma shiral. Tako so res dosegli, da je Rim šele po poltretjem letu rešil Metoda. Nemci so imeli dobre zveze z Rimom, da so mogli ostudno krivično in kruto sodbo prikriti. Vedeli so, da bo onemogli bolehní starček papež Hadrijan II. težko kaj posegel vmes.

Nemški zgodovinarji, predvsem A. Ziegler iz Münchena in V. Burr iz Bonna, so v zadnjem desetletju z gotovostjo dognali kraj Metodovega pregnanstva; v tem so bistveno dopolnili ugibanje in molk slovan. zgodovinarjev in jezikoslovcev. Glavno zaslugo ima tu Ziegler, strokovnjak za srednjeveško bavarsko zgodovino in poznavalec slovanskih jezikov. V Zgodovinskem časopisu obravnava l. 1953 to vprašanje v članku »Methodius auf dem Weg in die schwäbische Verbannung« in dodaja celo zemljevid tedanjih bavarskih prometnih poti. Trdi, da je bil Metod poltretje leto zaprt v švabskem samostanu Ellwanguen poleg sedanjega mesta z istim imenom. Profesor V. Burr, rojak iz tega mesta, poznavalec mestne in samostanske zgodovine, je to mnenje podprl s trdnimi dokazi.

V. Burr v zborniku Ellwanger Jahrbuch 1956, str. 3—13, krepko pripominja, naj bi zgodovina Nemce vendar že izmodrila. Njegovi dokazi za trditev, da je bil Metod tudi zaprt v Ellwanguen, pa so: Stari samostan je bil res zelo samotni, daleč od prometnih poti. Škof Hermanrik je bil v mlajših letih menih, potem pa opatov namestnik tega samostana. Kot pasavski škof je imel dobre zveze s tem samostanom;

med odnotnimi menihi je imel zaupne znanke, ki so mu pomagali ujetega Metoda dobro prikrivati.

Med potjo iz mesta Passau k škofovski zboru v Regensburgu se je škof Hermanrik morebiti nekaj dni ustavil v samostanu Niederaltaich in tam v jesenskem mrazu in deževju trpinčil Metoda pod milim nebom. To mnenje so sedanji benediktinski menihi ondotnega samostana vzeli tako resno, da so sprejeli vzhodni obred s slovanskim bogoslužjem kot neko zadoščeno za grehe svojih prednikov. Nemški zgodovinar Burr pa meni, da se papeževe besede o trpinčenju te vrste nanašajo na samostan v Ellwanguen.

Papežu se je lagal...

Med potjo v Ellwanguen so se Metodovi spremljevalci s svojim ujetnikom ustavili v škofjskem mestu Freising, kakor beremo v ostrem papeževem pismu (875) freisinškemu škofu Anonu. Papež Janez VIII. ga graja, da je z Metodom ravnal tiransko, ga zaprl v ječo in mu ni dovolil bogoslužnih opravil. Važna je papeževa pripomba, da so Anona leta 872 v Rimu vprašali, kje je nadškof Metod; pa je dejal, da ga ne pozna. Papež to laž tem ostreje graja, ker je bil Anon papežev zaupnik, poverjenik papeških posestev in nabirk v Nemčiji ter bi bil dolžan krivično preganjanje in trpinčenje nadškofa Metoda sporočiti v Rim. Zato mu očita, da je pravzaprav on odgovoren za krivično in kruto ravnanje zoper nadškofa Metoda, papeškega legata za pokristjanjenje slovanskih dežel.

Iz tega vidimo, da so v Rimu stvar sv. Metoda skrbno zasledovali in ga skušali

40-letni jubilej Kluba slovenskih študentov na Dunaju

Za zaključek jubilejnega leta je obhajal Klub slovenskih študentov na Dunaju v nedeljo, dne 16. junija t. l., spomin 40-letnice kluba. Študentje so se zbrali z ostalimi dunajskimi Slovenci v »Korotanu«, da se spomnijo tega slavnostnega dogodka.

Za uvod je pozdravil predsednik F. J. Bister use navzoče in poudaril povezanost študentov s Slovenci na Dunaju. Tonček Horvath in Ivko Ferm sta brala črtice in odlomke iz Mladja ter s tem predstavila dunajskim Slovincem leposlovno delovanje slovenske koroške mladine.

Zatem je podal Jože Wakounig v nagovoru kratek zgodovinski pregled Kluba slovenskih študentov ter nakazal njegov pomen ne samo za študente na Dunaju, ampak tudi za bodočnost koroških Slovencev. Predvsem je poudaril dejstvo, da je klub nadstrankarski in neodvisen, kar seveda ne pomeni ideološke neopredeljenosti posameznega člana. Ni namen kluba, da dela med študenti razdor, pač pa, da jih zbira in bliža. Iskati se mora to, kar druží. Dejal je:

Danes, ko praznujemo 40-letnico slovenskih študentov na Dunaju, imamo razlogov dosti, da pogledamo nazaj, kaj se je dogajalo v tej dobi 4 desetletij. 21. 6. 1923 so ustanovili mladi Korošci sredi nemško govorečega Dunaja Klub koroških slovenskih akademikov. Izmed ustanovnih članov naj omenim samo ravnatelja slovenske gimnazije, prof. dr. Joška Tischlerja, nato prelat dr. Rudolfa Blümla in inženirja Marka Polzerja.

Takrat, ko je bil klub ustanovljen, se najbrž nobeden ni prav zavedal, kako pomembno vlogo bo igrala nekoč ta organizacija. Kot vsako novorojeno bitje, so spremljale tudi dunajski klub precejšnje težave. Ni bilo pravih prostorov za shajanje. Študentje sami pa so se prebijali tudi v precej turopskih razmerah skozi dunajska leta. Od leta 1925 naprej so se zbirali za nekaj časa v korekturni sobi češke tiskarne na Margarethenplatz 7. Nekaj časa se je namreč tiskal na Dunaju list »Koroški Slovenec«. Študentom pa se je poverila korektura tega časopisa. Pred drugo vojno je bil ustanovljen tudi nekaj »Slovenski krožek«, v katerem so se zbirali dunajski Slovenci, v kolikor so jih študentje mogli zajeti s svojim delom.

Ko je zagrnil leta 1938 Avstrijo oblak nacistične strahovlade, je napočila za ko-

rešiti. A Nemci so vse tako spretno in uspešno prikrivali, da je bilo rimsko prizadevanje nad dve leti brezuspešno. Nemško nasilje je segalo celo v Rim, kjer so bili tudi nekateri nasprotniki slovanskega bogoslužja.

Papež Janez VIII. je krivično nasilje kmalu spoznal in je strogo ukazal nemškemu škofu, da morajo slovanskega nadškofa brez obotavljanja osvoboditi. Za kazen jim je prepovedal maševati in izvrševati škofovska cerkvena opravila. Vsaj do jeseni 873 naj se pred njim zaradi tega opravičijo, drugače jih bo zadela še strožja kazen. V Nemčijo je Janez VIII. poslal posebnega poslanca, škofa Pavla iz Ankone. Dal mu je pismena navodila, kako naj govori in ravna. Hkrati je pisal salzbürškemu, pasavskemu in freisinškemu škofu.

Pri reševanju sv. Metoda je nedvomno veliko in požrtvovalno sodeloval slovenski panonski knez Kocelj. Imel je svoje prijatelje tudi po notranjih nemških deželah. Kot mejni grof in spreten državnik je dobro poznal nemške zvijače v tej stvari in iskal potov in ljudi, da bi Metoda rešil.

»Žitja Metodija« pišejo v 10. poglavju: Prišlo je (to) k apostoliku (papežu) in ko je zvedel, je »poslal obsodbo proti njim, da ne sme noben kraljev škof peti maše, dokler ga bodo držali v zaporu. In tako so ga izpustili in rekli Koclju: 'Ako imaš tega pri sebi, se nas ne boš dobro znebil.' Toda oni se niso znebili sodb svetega Petra. Štirje škofje od njih so namreč nagloma umrli. Škof Hermanrik je na primer umrl l. 874, škof Ano iz Freisinga l. 875, nadškof Adalvin salzbürški pa že l. maja 873.«

Omenjamo še, da so pisma papeža Janeza VIII. nemškemu škofu iz leta 873 ohranjena v zbirki Britanskega muzeja v Londonu. Pred temi pismi sta uvrščeni tudi dve papeški pismi slovenskemu knezu Koclju.

roške Slovence doba najhujšega trpljenja in najtežje zgodovinske preizkušnje. Mnogo naših najboljših je vzela vojna ali pa so postali žrtve nacističnih krvnikov. Po dolgi temi nasilja je zasijala leta 1945 zopet luč svobode. Na Dunaj so prihajali na novo mladi Korošci, da ali nadaljujejo ali začnejo svoje višje študije. Težave, ki so se borili z njimi v hudih povojnih letih, so bile v primerjavi z današnjimi razmerami skorajda nepopisne. Manjkalo je stanovanj, ni bilo primerne sobe za klubsko zborovanja, da ne govorimo o hrani in denarju.

Ščasoma pa se je položaj le ustalil in zboljšal, tako da je klub lahko deloval bolj uspešno.

Ker ni bilo prikladnega prostora, so se shajali študentje po stanovanjih članov, pri raznih slovenskih družinah, večinoma pa po gostilnah. Da je oviralo tako prosjačenje in potovanje uspešen razmah dela, je povsem jasno. Lahko rečemo, da je klub več ali manj stagniral.

Med nami, bivšimi srednješolci, ki smo šli pozneje na Dunaj, se je vedelo o klubu toliko kot nič. Spoznali smo ga šele na Dunaju. Toda za organizacijo nikakor ni dobro, ako je vključena takorekoč sama vase in nima dosti ali pa sploh nobenih stikov z ostalim svetom.

Marca leta 1961 smo preimenovali bivši Klub koroških slovenskih akademikov v Klub slovenskih študentov. Aprila istega leta smo se preselili za nekaj časa v prostore Hrvatskega akademskega kluba v Lange-gasse 26, junija meseca pa smo pristali v »Korotanu«. Za to se imamo zahvaliti p. Ivanu Tomažiču, ki nam je poskrbel dom in ki se trudi, da bi sezidal lastni »Korotan«.

Od leta 1961 naprej sta torej minili dve leti. Mirne duše lahko rečemo, dve dela in uspeha polni leti. Obnovili smo klub na znotraj in ga organizacijsko osamosvojili. Ne smemo reči, da bi bili dosegli idealno stanje. Preostane nam še mnogo truda. Skrbeti smo, da se poživi družabnost med dunajskimi Slovenci. Naj se omeni samo prstni ples, ki je postal že prava tradicija.

Navezali smo stike z drugimi, nemškimi organizacijami, n. pr. s KHJ (Katoliško visokošolsko mladino), povabili medse predstavnik raznih listov in organizacij. Pre-

(Konec na 8. strani)

DOBRILA VES

(Praznik prvega obhajila — nov kamen spotike)

Za vsakega očeta in za vsako mater je vesel trenutek, ko je v cerkvi oznanjeno, kdaj bo prvo sveto obhajilo! Posebno veselje se počutijo starši, če vedo: »Letos pojde tudi naš sinček ali naša hčerka k prveemu svetemu obhajilu«. Ko pa gospod povabijo starše tudi k svetim zakramentom, si marsikdo še misli: »Svojim otrokom bom pa naredil to veselje.«

Letos pa je nas farane zadela na praznik presvetega Rešnjega Telesa strašna novica. Izredno nas je zabolelo, ko smo slišali v cerkvi, da bo sicer prvo obhajilo, toda otroci bodo razdeljeni v dve skupini. Takoj smo spoznali, kaj je to pomenilo, ko so pred nekaj tedni hodili ljudje po hišah, ponujali in prodajali »božjo voljo« o prvem svetem obhajilu ter kritizirali domače duhovnike. Mi pa smo še zmeraj upali, da bo zmagala zdrava človeška pamet: da je prvo sveto obhajilo zaradi Jezusa, da naj je farni praznik in da naj bi otroci ohranili ljubezen do Jezusa v sveto hostiji.

Toda motili smo se. Prišel je 16. junij in z njim še večja hudobija v našo faro. Otroci so stopili pred obhajilno mizo v dveh skupinah: slovensko-nemška skupina in samo nemška. Izpričali so »voljo staršev«. Kako žalostno je izgledalo: otrok s svečo v roki stoji pred obhajilno mizo, pa mora biti odtrgan od svojega sošolca. Odrasli pa, namesto da bi molili za svoje prvoobhajance — so z odprtimi usti gledali, kateri otrok je pri tej skupini in kateri pri oni.

Otroci so šli domov, pa ne bogati, ampak revni; kajti vse življenje jih bo spremljala misel:

»Naše prvo sveto obhajilo ni bilo lepo. V šoli smo skupaj, pred Jezusom pa ne. Doma na vasi se skupaj igramo, pri Jezusu, ki je najboljši prijatelj, pa moramo biti ločeni!« Še huje pa se bodo pohujšali, ko bodo razumeli, da so bili luč in ogenj vsega tega celo ljudje, ki so tudi vpisani v Katoliško akcijo! Ne smemo se čuditi, če bodo otroci pokopali s prvim svetim obhajilom ljubezen do Jezusa in spoštovanje do katoliške Cerkve. Kdor je dal pohujšanje, naj odgovarja pred Bogom! Krščanstvo pa naj se sramuje v stoletju koncila!

CELOVEC

(Brošura bogoslovcev)

Kot podpornik našega semenišča sem prejel tudi letos brošuro »Begegnung«, s katero se bogoslovci že več let ob novih mašah zahvaljujejo svojim dobrotnikom. To »Srečanje« je bilo doslej za slovenskega človeka vedno malo boleče kljub vsem dobri volji. Že od nekdaj so v celovškem semenišču tudi naše slovenski fantje in veliko so nekateri od nas žrtvovali za novomašnike. »Begegnung« pa je vsako leto delala vtis, kot da prezira naš jezik in nas ceni samo, če znamo nemško brati. V številki, ki je za nove maše izšla, sem pa z veseljem zagledal, da ima v njej prostor tudi naša ljuba govorica. Veliki in svetniški škof Slomšek je gotovo vesel te »novosti«, ki bi morala biti sicer že »stara navada«. Res je, kot piše Akademija slov. bogoslovcev: »Begegnung je letos prvič jezikovna podoba naše domovine.« Mislim, da ne le slovenske bogoslovce, ampak tudi nemške bogoslovce veseli, da je letos ta brošura takšna.

Želim, da bi se vsi bogoslovci v semenišču naučili blagoslovljati in posvečevati pozneje kot duhovniki v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa vse, kar je Bog dal na Koroškem, tudi slovensko govorico in slovensko knjigo, ne pa jo opuščati!

NONČA VES pri PLIBERKU

(Kaj je pri nas novega)

Precej se je pri nas spremenilo od tistih časov, ko je Nonča ves »zaslovela« po svetu zaradi nekulturnega obnašanja plačanih pretepačev. Sedaj je bolj mirno. Skozi vas vodi nova asfaltirana cesta, tudi potok ima novo strugo, po kateri mora sedaj teči. Le za mostove se še prepiramo. Vsak bi rad imel most za svojo njivo ali travnik, toda vsi pa bi želeli most do cerkve, kakor je bil prej. Most bi bil še posebno primeren sedaj, ko bo naša romarska cerkev znova prenovljena. Cerkev že dolgo časa prenavljajo, vmes so delavci prenovili že del pliberške župnijske cerkve, sedaj pa zopet nadaljujejo v Nonči vasi. Upamo, da bo za svoj veliki praznik na Veliko Gospojnico cerkev gotova in zasijala v vsej veličastnosti in lepoti. Že se

Pri nas na Koroškem

daj vabimo romarje k nam: Ne bo vam žal — že zaradi lepote cerkve ne!

Pri prenavljanju cerkve so odkrili tudi stare freske. Vsaj nekatere bomo lahko gledali in bo tako cerkev še bolj bogata v stari umetnosti.

Iz Nonče vasi je speljana na Komel do šole nova krasna cesta, 8,5 km dolga, kar je velika dobrota za vse Komelčane, za tiste, ki imajo gozdove in še za tiste, ki bodo na Komel hodili po češnjeh, oziroma jih bodo lahko vozili, če jih le kaj bo. Ob novi komelski cesti pa že nastajajo nove hiše.

Tam prav pri cerkvi pri Pukelnu so na farni praznik sv. Petra in Pavla praznovali srebrno poroko. Pred 25 leti sta si v domači nonški cerkvi obljubila zvestobo Franc in Alojzija in svoj zakon postavila pod Marijino varstvo. Bila je takrat tako vesela »ojsete«, da se je takrat prvikrat v življenju napil Jop iz Čirkovč, gotovo zato, ker še ni poznal moči vina kot oče Noe.

Naša srebrnoporoka sta dala nam vsem vzgled pravega krščanskega družinskega življenja — življenja v medsebojni ljubezni in zvestobi, v vseh žrtvah za blaginjo otrok, ki naj ljubijo Boga, domovino in mater in njeno govorico in pesem. Šestim otrokom sta dala ne le življenje, ampak tudi dobro vzgojo, ki je največja dota za življenje: Hanzetu, Feliksu, Heleni, Cilki, Milki in Julijani.

K srebrni poroki jima čestitam vsi, ki ju poznamo, in želimo še mnogo srečnih let med svojimi otroki! Tem željam se pridružuje tudi uredništvo našega lista.

REBRCA

(Nogomet: Rebrca — Galicija 8 : 1)

V nedeljo 30. 6. 1963 ob 10.30 uri sta se srečali dve najmlajši ekipi nogometašev iz Podjune. Rebrčani s pomočjo Gorič in Žitare vasi so se postavili proti Galiciji.

Začetek je bil zelo nevaren, ker v 2. minuti je padel prvi gol za Galicijo, a Rebrčani so takoj nato odgovorili in Hren Karli je kar dvakrat potresel mrežo Galiciji. Nato so še Wakounig, Jernej Wolfi, etc. dosegli s svojimi lepimi strelji da je prišlo do lepega uspeha in konca.

Pohvaliti moramo pa Galicijo da imajo lepo igrišče in fest fante. Upam, da bo Rebrško moštvo obdržalo svojo formo in hodilo redno k treningu. Za naprej pa želimo mnogo uspeha!

H.L.R.

ŠT. JANŽ v ROŽU

(Smrt Tišlerjeve mame)

V petek, dne 28. junija, ko je sonce tako neusmiljeno žgalo in se je topel vetrič zaganjal v zelenje vaških dreves, smo spremljali k zadnjemu počitku na župnijsko pokopališče nam vsem daleč naokoli znano ženo, gostilničarko Katarino Gabriel, pd. Tišlerjevo mamo v št. Janžu v 87. letu starosti.

Pred kakimi šestdesetimi leti se je ta pridna in verna žena s svojim možem Mihom iz podgorjanske župnije preselila k nam. Pod njeno pridnostjo in varčnostjo je tako rekoč iz tal zrastel dom, ki je kmalu zaslovel daleč na okoli. Z možem enih misli sta pridno kot čebelica gospodarila, ustvarila sta si gostilno in trgovino, nato še prizidala lepo dvorano, ki je v tistem času bila tako nujno potrebna za cvetočo farno kulturo.

Kdor pozna Tišlerjev dom, ta pozna tudi zasluge blage pokojnice. Pod njeno streho sta vladala molitev in delo, red in snaga. Rajna je bila vse življenje stebri naše kulture. Dala je na razpolago prostore naši Hranilnici in posojilnici in občini, našemu izobraževalnemu društvu pa je bila kot dobra mati skozi petdeset let.

Nad Tišlerjevo mamo so prišli tudi viharji dnevi. V zakonu ji je Bog naklonil pet otrok, od katerih je Angelo že kot desetletno deklico poklical k sebi. Dosti pre zgodaj je odšel v večnost tudi njen ljubi mož. Tišlerjeva mati je rade volje podprla še četrti stebri doma in ga možato vodila naprej.

Veliko ljubezen je gojila tudi do rož. Ko je leta 1926 rajni Zdravko Zwitter iz

št. Jakoba tako lepo opisal Rož in njene prebivalce, je v svojih spisih posebej poudaril Tišlerjev dom s cvetočimi rožami po oknih. O tem nam je Tišlerjeva mati večkrat rade volje pripovedovala.

Še veliko dobrega bi lahko napisal o tej dobri in zvesti ženi, a dokaz temu so bili mnogoštevilni pogrebci, ki so jo spremljali na njeni zadnji zemeljski poti. Domači g. župnik Vošnjak ob asistenci č. g. škornjanc iz Sveč je vodil pogrebne obrede. Ob lepem nagrobnem govoru se je tudi on v imenu faranov poslovil od nepozabne matere in žene. Moški in mešani pevski zbor pod vodstvom Hanzija Gabriela pa ji je v slovo prepeval v srce segajoče žalostinke.

Tišlerjeve mame ni več! Tam ob cesti pa je ostal njen dom s cvetočimi nageljni na oknih, dom, ki naj bo večni spomin na ženo, ki je svoje življenje žrtvovala za svoje otroke, za vero in narod!

Otroku in sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje.

KOTMARA VES

(Srebrna maša)

Že osem let vodi kotmirško faro č. g. Franc Brumnik kot dušni pastir. Na praznik sv. Petra in Pavla letos je minilo 25 let, ko je bil v Celovcu posvečen v duhovnika Kristusovega. Zato so mu zadnjo nedeljo hvaležni farani pripravili prisrčno slovesnost v počestitev njegove srebrne svete maše.

Prav po tistem se je zlasti mladina pripravljala na ta farno-družinski praznik, kajti gospod župnik so se nekje izrazili, da vobče ne marajo za svoj srebrni jubilej nobenih zunanjih slovesnosti. In vendar bi kotmirski farani le pretežno prenesli, da bi jim ne bilo mogoče ob tako lepem jubileju vsaj malo pokazati svojo hvaležnost in vdanost svojemu dobremu dušnemu pastirju.

Ko so v nedeljo zjutraj šli gospod župnik v cerkev, so videli postavljene mlaje pred župniščem in cerkvijo, ki je tudi v notranjosti bila lepo okrašena. Tudi pri spovednici je bilo posebno mladine mnogo, nakar so uganili, kaj se pripravlja.

Pred drugo sveto mašo pa so se predčasno začeli zbirati kotmirski farani pri župnišču in nekaj pred pol deseto uro so se pojavili tudi gospod dekan borovelske dekanije, mil. g. kanonik Zechner. Tako so pričakali farani gospoda župnika pred

Naše prireditve

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO V CELOVCU

priredi v sredo, dne 10. julija 1962, ob pol 8. uri zvečer v Mohorjevem domu v Celovcu, Viktringer Ring 26

PROSVETNI VEČER.

Od Lizbone preko Afrike in Malorke v Genovo.

Poljudno predavanje z barvastimi slikami gđc. Mire Pehani. Po predavanju sledi letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

K udeležbi vabi odbor.

OBJAVA

Vsem, ki so se prijavili za romanje v Padovo ali iščejo obvestil, sporočamo sledeče:

Romanje bo na prvo ali drugo nedeljo v avgustu in sicer dva dni, v soboto in nedeljo. Točen spored bo objavljen v prihodnji številki našega lista. Sedaj še čakamo odgovora iz Italije (Padove) glede prenočišč in božjih služb.

Čas za prijavo je še do 14. julija na župni urad Medgorje.

Janko Tolmajer

Avtobusni promet v Jugoslavijo

Poštno in telegrafsko ravnanstvo za Koroško sporoča, da so pred kratkim začeli s poštnim avtobusnim prometom na naslednjih progah v Jugoslavijo:

Proga Celovec—Ljubljana—Reka—Opatija od 29. junija vsako soboto — povratna vožnja sledečo nedeljo;

proga Celovec—Ljubelj—Ljubljana od 3. julija vsako sredo;

proga Celovec—Maribor—Rogaška Slatina pa bodo začeli 6. julija vsako soboto — povratna vožnja sledečo nedeljo;

proga Beljak—Baško jezero—Ljubljana—Reka—Opatija pa 17. julija vsako sredo — povratna vožnja sledeči četrtek.

župniščem, kjer je bila prisrčna slovesnost.

Najprej so cerkveni pevci zapeli v pozdrav vedno lepo pesem »Srebrnomašnik, bod' pozdravljen«. Sledile so zborne deklamacije mladine ter še par deklamacij v obeh jezikih. Posebej sta pozdravila gospoda župnika zastopnica katoliške mladine, za vse dobro vneta in delavna Zofi, ter v imenu cerkvenega sveta in farnega odbora prav tako delavni mladi Hanzej.

Ob veselim pritrdovanju zvonov so v lepem sprevodu farani spremljali g. župnika k zahvalni sveti daritvi. Po evangeliju pa so stopili na prižnico mil. g. kanonik Zechner in so najprej prečitali pismo

(Nadaljevanje na 5. strani)

„Oder mladje“ uspel v št. Ilju in št. Janžu

Da vrši „oder mladje“ na Koroškem veliko poslanstvo, o tem je zdaj prepričano vedno več ljudi. Dosti smo pisali o ciljih in programih te agilne skupine, ki deluje na Koroškem prvič na daljši rok, na rok desetih let. Vloge za naprej za pretpikane, precej dela je storjenega in pripravljenega, program točno izdelan. Zadnji dve predstavi v št. Ilju in št. Janžu sta — vprico raznarodovalnih pojavov med slovenskimi ljudmi — potrdili in znova podčrtali vedno resnejšo nujnost, da morajo naloge današnjega mladega Slovenca presegati študijski okvir.

Biti bi morali hvaležni mladim ljudem tudi zato, da sploh delajo; da budijo naše mlade ljudi iz nedelnosti in brezbriznosti k narodnemu delu, pa zasluzi vsestransko priznanje in podporo! Seveda je prvo priprava na poklic — študij, vendar šola in dijaški domovi niso sami sebi namen, temveč le sredstvo za višje cilje; sredstvo, da si človek nabere izkušnje in znanja za življenje. Zato oder ne more nasprotovati šoli, ampak jo le dopolnjuje in izpopolnjuje. Ves mladi idealizem pa ne bi pomagal, če ne bi naletel na širokogrudno razumevanje s strani vodstev dijaških domov. Naj tudi to lepo potezo ob tej priliki z zadoščenjem in občudovanjem ugotovimo. Številne vaje večkrat motijo hišni red, dijaški in dijakinje so obremenjeni s šolo, toda vodstvo v fantovskem in dekliškem dijaškem domu je vedno kazalo razumevanje. Uspeli nastopi dijakov in dijakinj so najlepša reklama za dijaške domove, brez njih bi naši mladi prosvetarji ne mogli delovati tako neovirano in s polno podporo.

Po obeh predstavah v št. Ilju in št. Janžu, ki sta bili zelo dobro obiskani, so visoki gostje po vrsti čestitali izvajalcem in izrazili svoje zadovoljstvo nad

takim kulturnim delom na slovenskem podeželju. Številni gospodje župniki so „oder mladje“ povabili svoje župnije na gostovanje.

Značilno je, da žanjejo naši dijaški in dijakinje vedno več navdušenega priznanja za svoje nastope. To se je pokazalo tudi tokrat, ko so povsod želi nenavadno navdušenje; publika je zaživela z igranci; vsi so čutili, da nastopajo in govorijo drugače, kot smo bili vajeni doslej. Saj je bilo podajanje vlog pri vseh na vidni višini. Odrovci, ki so želi val odobravanja svoje tako široko zasnovane poti z vseh strani, so se s prisrčnimi stiki z našim ljudstvom vrnili nazaj v Celovec, upajo, da bo vodstvo dijaških domov prihodnje leto z razumevanjem pripomoglo do še večjega medsebojnega plodonosnega sodelovanja in še močnejših uspehov.

Zadnji dve predstavi sta stali na visoki ravni. Nova zasedba Anike z Helko Čebul je bila posrečena režiserjeva poteza prav tako kot prejšnja. Ela Jank je močno stopnjevala svojo mater Terezo. Matevž Grlic se je z novo prepričljivostjo vživel v svoj težavni položaj Ernesta. Vsi stari igralci, krošnjar Erika Prunca, sosed Franceta Koncilje, orožnik Jožeta Habernika so bili na mestu. Izenadil je Henrik Schuster in Avgust Malle, ki sta s psihološko točnostjo in natančnostjo podala svoji vlogi.

Vsekakor želimo podjetnim fantom in dekletom, da bi mogli plodovito delovati. Zdaj, ko so predrl zid ozkega gledanja na delokrog bodočega slovenskega inteligenta, bodo lažje prišli do pravih odrskih dimenzij. Vsem pa, ki jim ob tej poti stojijo ob strani, pa se zahvaljujemo za pomoč pri vrstitvi velikega poslanstva. Saj s tem najbolje kažejo, da razumejo in upoštevajo koroške razmere.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

gospoda škofa, ki tudi čestitajo g. srebrnomašniku in se mu zahvaljujejo za zvesto in požrtvovalno delovanje v Gospodovem vinogradu. Nato pa so g. kanonik v slavnostni pridigi govorili o poslanstvu duhovnika med ljudstvom in še posebej o veliki gorečnosti in prizadevanju gospoda jubilaranta v vsem njegovem 25-letnem duhovniškem delovanju po raznih farah Koroške, zlasti pa še v Kotmari vasi. Med sveto mašo je pristopila mladina k svetim zakramentom, cerkveni pevci pa so pri vsej slovesnosti še posebno navdušeno prepevali.

Po cerkveni slovesnosti se je zbral cerkveni svet k seji ob pričujočnosti g. dekana. Na tej seji je bilo sklenjeno, da hočejo farani v spomin na srebrno mašo g. župnika popraviti že razpadajočo cerkev svetega Gandolfa.

Ko je odzvonilo poldne, so se zbrali ob g. srebrnomašniku cerkveni pevci, cerkveni in farni odbor, sorodniki in nekaj duhovščine pri obloženi mizi na prijetnem družinskem obedu. V popoldanskih urah pa so še prišli duhovniki iz bližnje okolice in preživeli nekaj ur v prijetnem bratstvu z g. jubilarantom.

Po končani cerkveni slovesnosti je neki tujec vprašal neko ženko, kako je bilo na srebrni maši; pa je odgovorila s solznimi očmi: »Za jokati je bilo, tako je bilo lepo. Pa saj naš gospod to tudi zasluži!«

CELOVEC

(Slavnostna akademija bogoslovcev)

Tradicija je, da bogoslovci krške škofije vsako leto za slovesnost posvečenja novomašnikov pripravijo slavnostno akademijo v dvorani Marijanišča. Tudi letos je bila na nedeljo posvečenja novomašnikov, dne 30. junija podobna slovesnost bogoslovne družine ob 4. uri popoldne.

Precej prostorna dvorana je bila napolnjena gostov, prijateljev bogoslovja in duhovnikov s prevzvišenim g. škofom na čelu. Razen sorodnikov bogoslovcev ni bilo opaziti, da bi duhovniki in gostje bili s počeželja.

Z akademsko četrturo zamudo so marijaniški godci na godala zasvirali mogočno otvoritveno himno. Vtem je pa že stopil na oder g. regens bogoslovja, mil. g. kanonik dr. Illwitzer. Pozdravil je g. prevzvišenega, duhovščino in goste, nakar je v izbranih besedah govoril o lepoti in žrtvi bogoslovskega oz. duhovniškega življenja. Pri tem se je tudi v slovensščini obrnil na prisotne z besedo pohvale onim, ki gredo v idealizmu za vzvišenim poslanstvom duhovništva.

Posebno je presenetil zelo ubrani zbor bogoslovcev, ki je z veliko tehnično dovršenostjo zapel Distlerjevo kantato »Lobet den Herrn«. Še večje presenečenje pa je bilo, ko je nastopil oktet bogoslovcev in zelo pristržno zapel znano Slomškovo pesem »Ko dan se zaznava« v priredbi dr. Fr. Cigana. Čeprav je med navzočimi bil le manjši del Slovencev, je velik aplavz bil potrdilo, da si mnogi želijo takih točk ob podobnih prilikah.

Na akademiji sta govorila tudi dva gojenca zavoda in sicer v imenu novomašnikov g. Schönberg, rodom iz Kranja, sedaj pa bivajoč v Beljaku, in eden v imenu onih, ki zavod zapuščajo. Zaključil pa je slavnost pevski zbor, ki je prav tako lepo zapel ob spremljavi zavodovega orkestra

Händlovo »Du Gott, dem Erde und Himmel schweigt«.

Po slavnostni akademiji je bila v zavodski kapeli še cerkvena slovesnost, pri kateri so letošnji novomašniki delili navzočim novomašni blagoslov.

SELE

(Slovesnost srebrne maše č. g. Ivana Matka)

Na dan mašniškega posvečenja 30. junija so Sele proslavile 25-letnico posvečenja kaplana č. g. Ivana Matka, torej njegov srebrnomašniški jubilej.

Jubilant ni ničesar slutil, kaj se pripravlja. Saj je zadnje čase mnogo zaposlen na Kamnu, kjer s svojimi izkušnjami vodi prezidavo in povečanje nekdanjega starega župnišča. Medtem pa je med farno mladino dozorel načrt, kako jubilaranta iznenaditi s praznovanjem njegove 25-letnice mašništva.

Na večer v soboto so pred stopniščem farne cerkve dvignili slavalok z napisom »Srebrnomašnik, bodi pozdravljen!« Dekleta pa so okrasile cerkev z vencii, druge pa so prinašale v farni dom doma spečene torte in druge jestvine, pripravljale mize in krasile dvorano. Fantovski in dekliški prapor pred odrskim zagrinjalom sta dajala pripravljenim prostorom še poseben sijaj.

A na tako versko slavo je potrebna v prvi vrsti duhovna priprava. Voditelju srebrnomašniku bo treba darovati najlepše darilo: sv. obhajilo! G. Rovar je imel zvečer in zjutraj kar dosti dela, ko je v spovednici »čistil« duše.

V nedeljo zjutraj pol ure pred prvo božjo službo je dospel srebrnomašnik domov. Ko pa se je potem napotil v cerkev, mu je na cerkvenem trgu zastavila pot množica faranov, pred njimi po 12 fantov in deklet v narodni noši, pevski zbor, farna mladina, ministranti in župnik. Zadonela je pozdravna pesem, oglasila se je zborna deklamacija, ministranti so mu izrekli svoja voščila in župnik svoje in faranov čestitke. Ob drugi pesmi so se vsi podali v cerkev, ki se je spet skazala kot premarljiva. Skozi špalir narodnih noš je srebrnomašnik prispel do oltarja, ki je bil okrašen z belimi limbarji in dišečimi solzicami s planin.

Med zorno mašo srebrnomašniku ni bilo treba pridigati; slavnost srebrne maše je dala g. župniku snov za pridigo: Zakaj, čemu so duhovniki? Med mašo je mladina z mnogimi drugimi prejela sv. obhajilo, ob koncu pa je vsem iz srca privrela zahvalna pesem. Ginjen se je g. srebrnomašnik zahvalil Bogu in Mariji Pomočnici za svoj poklic v duhovniško službo ter je podelil blagoslov Marije Pomočnice. Ob koncu je zadonela prekmurska ganljiva cerkvena pesem »Marija, nebeška Kraljica«.

Drugi del slovesnosti je bil popoldne v dvorani farnega doma. Pozdravna pesem je zadonela, ko je vstopil slavljeneč z duhovnimi pobratimi in drugimi povabljenici. Iz salezijanske družbe so došli g. ravnatelj Luskar, dr. Peterlin z Opčin pri Trstu, gg. prefekta Kump in Rovar, šentjanski gospod Vošnjak in domači župnik. Počastil pa je slavo tudi mil. g. kanonik Aleš Zechner, ki je prebral pismo prevz. škofa, naslovljen na jubilaranta. G. Vošnjak se je v nagovoru jubilarantu zahvalil posebno za njegovo delo v vrstah katoliške mladine. Tudi ravnatelj Luskar je, kakor pač on zna, v šaljivem tonu izvelkel iz svojega srca, kar se je v njem nabralo. V imenu dekliške Marijine kongregacije je jubilarantu čestitala

in se mu zahvalila Anica Oraže, Mira Olip in Francej Roblek isto za katoliško mladino in Prosvetno društvo, Feliks Ogris pa za športni klub. Ferdo Pristovnik je čestital v imenu Peyskega društva. Kot viden znak vdanosti mladine je slavljeneč prejel darilo: magnetofon.

Ta dan se je na jubilarantovem obličju zrcalila izredna vedrost in veselje. Ginjen se je zahvalil za vse dokaze vdanosti in povezanosti. Spomnil se je tudi svoje nove maše v domovini. Od sorodnikov se je srebrnomašniškega slavja udeležil nečak Štefan, ki mu je pred 25 leti kot novomašniku ministriral. K sreči je vprav prejšnji dan dopotoval, ne vedoč, da pride ravno k srebrni maši.

Pa so se spet in spet oglasili pevci z eno in drugo pesmijo, oglasila se je tudi harmonika in mladi pari so se zavrteli in predvajali narodne plesne. Obe plesni skupini, stari pa tudi naraščalniki, sta naravnost mojstrsko predvajali te lepe plesne, ki so vse kaj lepšega kakor moderni plesi.

Klinika čebelnih pikov

Če čebela piči, izpusti v dotično mesto nekoliko pantotenične kisline, ki je glavna spojina čebelinega strupa. Pantotenična kislina je zdravilna in mnogi so se je posluževali, še preden so jo kemiki spoznali. Zdravljenje s čebelinimi piki je namreč že zelo staro. Moderno zdravljenje s čebelinimi piki pa je staro komaj kakšnih 50 let. Najbolj se je razvilo na Japonskem, kjer deluje že 27 let posebna klinika, ki zdravi samo s čebelinimi piki oziroma čebelinim strupom. Kliniko vodi doktor Tomomi Ikuma, ki trdi, da se je dosedaj v kliniki zdravilo okoli 300.000 bolnikov, za katere so uporabili nad 300 milijonov čebel, torej za vsakega bolnika okoli 1000 čebel.

Vse te čebele so oddajo svojega strupa poplačale s svojim življenjem. Znano je namreč, da pri vpiku čebela pusti v rani svoje želo, torej del sebe in zaradi tega pogine. To pa se zgodi samo pri vpiku človeka in sesavcev, pri katerih elastično mišičevje vlovi želo. Če pa čebela rabi svoje želo v naravno določeni namen, to je pregon drugih žuželk, potem lahko izvleče svoje želo.

Ker za zdravljenje ljudi potrebujejo tako veliko število čebel, so že pred časom iskali način, kako bi čebeli odvzeli strup brez pika. Izdelali so poseben postopek, med katerim čebela vpiči v malo blazinicco in tam pusti svoj strup, želo pa izvleče popolnoma nepokvarjeno. Nabrani strup vbrizgavajo s pomočjo injekcijske igle.

Za zdravljenje s čebelinim strupom uporabljajo predvsem staro kitajsko spoznanje, po katerem ima človeško telo 360 »ritualnih točk«. Z vbodljaji z iglo v te točke — seveda ne vedno iste — se lahko zdravi vsaka bolezen. Te točke je potrebno ugotoviti in poskrbeti, da čebela piči prav na dotično mesto ali se na isto mesto vbrizgne od nabranega strupa.

S čebelinim pikom zdravijo previsok ali prenizek krvni pritisk (zanimivo, da oba), vračajoči se glavobol, zobobol, začetno vnetje slepiča, revmatizem, nespečnost in živčno izčrpanost. Drugi zdravniki pa zdravijo še mnoge druge bolezni.

»Sestra čebela« nam koristi res na mnoge

Dekleta so zbranim tudi dobro postregle, da nihče ni bil žejen ali lačen.

Tako se je farna mladina oddolžila svojemu organizatorju in voditelju v prostorih Farnega doma, za katerega je srebrnomašnik žrtvoval toliko dela, potov in skrbi.

Sprejememo vajenca za fiskarno

POGOJ:

znanje slovenščine in nemščine, dokončana glavna šola ali nižja gimnazija

Pismene prijave najkasneje do 8. julija 1963 pošljite na naslov:

Družba sv. Mohorja v Celovcu

KLAGENFURT

Viktringer Ring 26

načine: Pri nabiranju medu s poleti po cvetih prenaša cvetni prah in s tem omogoča oplojevanje cvetov, ki bi drugače ostali jalovi; nabira med, ki je redilen in zdravilen; izdeluje vosek: matični mleček, to je hrana, s katero čebele gojijo in redijo matice, služi za pripravo mnogih zdravil in poživil. Tu smo pa videli, da so tudi piki koristni za naše zdravje, in to so piki, pri katerih čebela izgubi svoje življenje.

EWG popušča nasproti Ameriki

Na pogajanjih v Bruslju so kmetijski ministri šestih držav, včlanjenih v Evropskem skupnem tržišču, končno le našli kompromisno rešitev, ki bo omogočila, da se sporazum o trgovini s kmetijskimi pridelki prične izvajati 1. julija, kakor je bilo dogovorjeno januarja 1962. Ta sporazum je omogočilo vsaj delno popuščanje Zahodne Nemčije, ki je sicer bila najbolj uporna. V resnici gre skoraj samo za simbolično zblizevanje cen raznih vrst žita, samo škarje za cene ječmena in rži so bile nekoliko stisnjene.

Za zgornji plafon so vzeli ceno nemškega ječmena, ki bo znižana za šest mark pri toni, to je za 1,4 odstotka; spodnji plafon predstavljajo stare cene francoskega ječmena, ki bo zvišana od 285,60 na 288,60 marke za tono, to je za 1,5 odstotka. Dvignili so ceno tudi italijanskemu ječmenu. Zgornji plafon nemške rži je bil znižan od 412,69 na 404,69 marke za tono, spodnji (francoske rži) pa zvišan od 262,84 na 270,84 marke.

Dosežen je bil tudi sporazum glede cene svinjskega mesa v kosih, in sicer bo nova cena veljala šele od 2. septembra tega leta. Cena perutnine, uvožene iz tretjih držav (izven evropske gospodarske skupnosti), je bila znižana od 2,90 na 2,84 marke. Vse kaže, da je to bilo storjeno na pritisk Združenih ameriških držav, ki hočejo zagotoviti nemoten izvoz svoji perutnini. Ministri se zopet sestanejo marca 1964, da bi pregledali, kako se je razvila trgovina po novih cenah.

Stanje evropskega prometa

Ob ugotovitvi, da se promet v Evropi neprestano širi, navaja »Letni statistični bilten o evropskem prometu«, da je delež posameznih oblik prometa v tej razširitvi v posameznih državah zelo različen. V zadnjem desetletju znaša povprečno povečanje prevoza po zračni poti, izraženo v »potniških km«, v Evropi 13 odst. Prvič je bilo število potnikov, ki so zapustili Veliko Britanijo z letalom, večje od števila tistih, ki so odpotovali z ladjo, leta 1961.

V državah, v katerih je avtomobilski promet relativno slabo razvit, računajo pa, da so to tiste države, v katerih pride na en avtomobil več kot 30 prebivalcev, narašča s porastom narodnega dohodka tudi število potnikov, ki se prepeljejo po železnici. V večini evropskih držav, v katerih je razvit avtomobilski promet, pa prevoz potnikov po železnici narašča zelo počasi, ponekod stagnira, v nekaterih državah pa celo upada. Avtobusni prevoz kaže podobne težnje kot prevoz po železnici in njegov razvoj je pod neposrednim vplivom razvoja zasebnega avtomobilskega prometa.

Po razpoložljivih podatkih mi skoraj niti

ene evropske države, v katerih se od leta 1950 do 1961 ne bi podvojila kilometraža, ki so jo prevozili potniški avtomobili. Kar pa je še bolj zanimivo, ritem večanja nikakor ne postaja počasnejši, avtomobil pa dobiva v mednarodnem prevozu iz leta v leto večji pomen.

Notranji blagovni transport v evropskih državah po železnici, s tovornjaki in po rekah relativno ni znaten v primerjavi s pomorskim transportom, razen v Sovjetski zvezi, saj vzdržuje večina evropskih držav zelo živahne trgovske zveze s čezmorskimi državami. Zadnja leta v vzhodnoevropskih državah zelo hitro narašča obseg transporta blaga, in sicer tako v tonah kot v km/t. Od leta 1954 do 1960 je znašalo v Sovjetski zvezi povprečno letno zvišanje 10 odst., na Poljskem 5 odst. itd. Hkrati se je v vseh državah povečal tudi obseg transporta blaga s tovornjaki in še nadalje neprestano narašča.

Oglašuj v našem listu!

Srebrna maša v Selah: Selski pevski zbor s srebrnomašnikom g. Ivanom Matkom pred staro cerkvijo. Sprejaj Selani v narodnih nošah.

Kuga naše dobe:

Kaj je laicizem

Prikrit, zahrbtni sovražnik je vedno bolj nevaren kakor pa nasprotnik, ki ga poznamo in svojih napadalnih namenov ne skriva. Prav tako velja tudi za idejnega sovražnika. Krščanskemu mišljenju in življenju so mnogo bolj nevarni nauki, ki prikrito nasprotujejo krščanskim načelom, kot pa krivoverstva, ki so se javno borila oz. se še borijo proti Cerkvi.

Med take prikrite in zato toliko bolj nevarne sovražnike krščanstva moremo danes prištevati zlasti laicizem. Saj niti ne poznamo njegovega pravega početnika, tudi njegov nauk ni nikjer oznanjan kot nekaj določenega, proti čemur bi se mogli braniti. Pa vendar povsod srečujemo v vsakdanjem življenju njegove sledi. Zato se upravičeno sprašujemo, kaj je pravzaprav laicizem.

Beseda »laik« je grškega izvora in pomeni človeka izmed ljudstva. Rabi se največ v cerkvenem pomenu in je nasprotje besedi »klerik«, kar pomeni človeka v božji službi. V življenju Cerkve imamo namreč duhovščino in vernike; obe plasti sestavljata versko družbo, ki se imenuje Cerkve. Duhovniki, ki vršijo Kristusovo službo, se imenujejo »klerik«, verniki pa so »laiki« ali verno ljudstvo. Klerik in laiki tako sestavljajo občestvo katoliške Cerkve, eno božjo družino na zemlji.

Beseda »laicizem« prihaja torej od besede »laik«, ki ima verski pomen. Toda »laicizem« pomeni nekaj povsem nasprotnega. V cerkvenem nazivu pomeni »laik« človeka, ki sodeluje v verskem življenju z duhovnikom-»klerikom«. »Laicizem« pa je dal izrazu »laik« pomen, ki označuje človeka, kateri se upira oblasti »klere« in hoče biti čimbolj neodvisen od Cerkve in vere vobče. »Laicizem« pomeni torej: Proč od »klere«-duhovščine, proč z vero in Bogom!

Nauk laicizma bi mogli nekako takole označiti: Je zmotno mišljenje in praktična življenjska usmerjenost, ki dosledno nasprotuje in izriva iz življenja in javnosti vpliv vere, Cerkve in njenih predstavnikov. Seveda je tu mišljen vpliv, od katerega ima vera pravico in dolžnost.

Tako govorimo o: laični vzgoji in šoli, o laični morali in kulturi, o laični družbi in državi in podobno. Vse te ustanove hoče laicizem brez Boga in jih oblikovati celo v sovraštvo proti veri in Cerkvi.

Ker je uvodoma tudi omenjena beseda »klerik«, iz katere izhaja znana beseda »klerikalizem«, je prav, da na kratko razložimo tudi ta kulturno-politični pojav. Prav gotovo je tudi »klerikalizem« izmalichenka besede »klerik« in pomeni stremljenje »klere« in njega privržencev predvsem v političnih prilikah imeti popolno oblast. To gibanje bi torej pomenilo nekako krivico proti laikom, ker bi jim naj odvzelo pra-

Za mladino in prosveto

Uspeh katoliških delavcev v Belgiji

Nedavno so bile v Belgiji volitve v delavska zastopstva po tovarnah in drugih podjetjih. V Belgiji nimajo delavci enotne strokovne zveze, ampak imajo tri delavske organizacije: socialistično, krščansko in liberalno, ki vse nastopajo za delavske pravice.

Že desetletja in desetletja je rdeča delavska strokovna organizacija imela absolutno moč, zlasti v rudnikih in v kovinarski industriji. To je veljalo predvsem za francosko govoreči del države, za Valonijo. Po zadnji vojni pa se kaže, da pridobivajo na simpatijah krščanski sindikati. Vodijo jih ljudje, ki so izšli iz šole znanega voditelja delavske mladine Kardejna. Socialistični sindikati so preveč povezani s socialistično stranko in njihov program ni zadosti aktualen.

Letošnje volitve so pokazale nov napredek krščanske delavske zveze, ki je postala sedaj enako močna v državi, kot je socialistična. V raznih svetih ima odslej 10.818 sedežev nasproti 10.533 socialističnim in

799 liberalnim. Odsleda je torej 48,80 odst. sedežev nasproti 47,55 odst. socialističnih.

V obratnih svetih so pri delavcih socialisti še močnejši (53 odst. : 43 odst.); pri nameščencih pa je nasprotno (krščanski 57 odst. : 36 odst.), podobno pri mladinskih zastopnikih (57 odst. krščanskih : 41 odst. soc.)

Če gledamo številke volitev pri obratnih svetih po posameznih pokrajinah, zgolj pri delavcih, ne pri nameščencih, pa je položaj naslednji: na Flamskem je dobila kršč. strokovna zveza letos že 55,60 odst. sedežev, socialisti pa so padli na 40,90 odst.; v Valoniji je dobila kršč. zveza letos že 28,50 odst., socialisti pa le še 69,10 odst.; v Bruslju samem je kršč. zveza tudi narasla: na 40,70 odst. proti 57 odst. socialističnim sedežem.

Počasi tudi belgijski delavci vidijo, da je v krščanski ideji velika sila, če se krščanstvo resno jemlje. Prav to hočejo dokazati krščanski delavski poborniki.

Iz filmskega sveta

»Dobri film« na Koroškem

Že nad eno leto deluje tudi na Koroškem deželna Ustanova za dober film. Dne 25. junija je bila v Domu glasbe tiskovna konferenca, pri kateri so poročali predstavniki Ustanove o delovanju »Dobrega filma« v prvem letu poslovanja.

O pomenu in poslanstvu »Dobrega filma« je govoril vodja deželnega mladinskega odseka g. Schwingl. Poudarjal je, da je Ustanova naletela v tem času na mnogo razumevanja in tudi državne ter deželne oblasti so velikodušno podprle to koristno ustanovo. G. Elsner, tajnik Ustanove, pa je poročal o uspehih dosedanjega dela. Med 90 kino-podjetji na Koroškem jih je 25 redno upoštevalo priporočila Akcije »za dober film«. Tudi je bilo ustanovljenih osem vico odločati v politično-kulturnih vprašanjih.

Vendar pa zlasti v današnjih razmerah »klerikalizem« skoraj ni mogoč, čeravno še vedno slišimo mnogo očitkov na njegov račun. A to je bolj pretveza sovražnikov Cerkve, da morejo bolj napadati vero in njene pravice ogroziti, ko se bori za krščanska načela v življenju.

krajevnih odborov Ustanove, ki tesno sodelujejo z osrednjim odborom. Kino-podjetja v Velikovcu, na Vrbi, v Labudski dolini ter v Kolbnitzu, Malnitzu in Heiligenblut so bila »Dobremu filmu« najbolj naklonjena.

Škofijski filmski referent dr. Kinzel je poročal o akciji dobrega filma na šolskem področju. Na srednjih šolah Koroške sta bili skoraj povsod po dve predstavi z dobrim filmskim programom; na ta način je lansko leto nad 8400 dijakov gledalo dober film. Nadalje je škofijski referent poudarjal, da bi davčne oblasti morale filme, ki so označeni z dobro oceno, bolj podpirati. Saj bi podjetja vse bolj izbirala filme, na katere je davek močno znižan. Pri tem je bilo tudi ugotovljeno, da moremo zaznamovati delni uspeh v dejstvu, da so kulturni filmi že deležni davčnih olajšav.

V referatu o filmski vzgoji na šolah je govoril Heinz Gärtner iz Brež. Omenjal je, da je pouka o filmskih vprašanjih že deležno okrog 8000 otrok. Postavil je tudi zahtevo, da naj bi se za filmsko vzgojo tudi že na učiteljsko temeljito pripravljali. V ta namen bi naj vpeljali predmet o kinoznanstvu.

razodel glagolsko abecedo. To je bilo no-tranje navdahnjenje, ki ga doživljajo umetniki in iznajditelji.

Jezikoslovci občudujejo Cirilovo pisavo — glagolico, ki tako popolno izraža staroslovenske glasove. Staroslovenski Cirilov prevod evangelijev je tako popolno delo, da se v njem razodeva visoka nadarjenost in izobrazba prevajavca. Ustanovitev staroslovenske krščanske književnosti in slovenskega bogoslužja je tako važna za vero in prosveto, da je odločilno vplivala na slovensko in sploh evropsko zgodovino ter preobrazila obličje vzhodne Evrope. Slovani so bili s tem v duhu krščanske vesoljnosti uvrščeni med izobražene krščanske narode. Tako piše dr. F. Grivec.

Glagolica se je razvila v okrogli ali bolgarski slog in oglati ali hrvaški slog. Cirilica je nastala pozneje.

Kakšen jezik je bila staroslovenščina, v kateri sta govorila in pisala sv. Ciril in Metod?

Nekdaj so mislili, da je staroslovenski prevod Ciril-Metodovega sv. pisma isti jezik, v katerem je spisano Zitje Konstantina in Zitje Metodija. Jezik teh dveh legend je enak staroslovenskemu panonskemu narečju. Poznejša raziskovanja so pa dokazala, da sta slovenska blagovestnika govorila in pisala staroslovenski jezik, ki sta se ga naučila v svojem rojstnem kraju Solunu. V Solunu in okolici so govorili macedonsko staroslovensko narečje. Okolica Soluna je bila popolnoma slovanska in tudi v mestu so govorili slovansko. Bizantinski cesarji so izmed solunskih Grkov jemali uradnike za slovanske pokrajine bi-

AVSTRIJSKI KINO V KRIZI

Filmska kriza se vedno bolj opaža v evropskih državah. Tudi Avstriji v tem oziru ni prizaneseno. Poznavalci razmer je govorijo o resni krizi avstrijskega filma. Med ljudmi je vedno manj zanimanja za filmske predstave. Tako je bilo pred petimi leti še 122 milijonov vseh obiskovalcev kina v Avstriji, a leta 1962 pa jih je bilo le še malo nad 90 milijonov.

V posebni knjigi podrobno preiskujejo vzroke temu stanju in ugotavljajo, da je do tega privedel sedanj način življenja, ki daje ljudem možnost povsem drugačnega oblikovanja prostega časa, kot je to bilo pred desetletji. Zlasti pride pri tem v poštev silna motorizacija, petdnevni delavni teden in vedno večje televizijsko omrežje.

Zaradi naraščajoče gospodarske krize zahtevajo podjetniki večje razumevanje države zlasti pri odmerjanju davčnih bremen. Skoraj 200 milijonov šilingov so avstrijski kino-podjetniki plačali državi samo v obliki kulturnega groša, davka na zabavo in kot pomoč žrtvam vojne.

Resno stanje avstrijskega kina je razvidno tudi iz dejstva, da je bilo v lanskem letu 71 kino-podjetij ustavljenih zaradi nerentabilnosti. Tako je trenutno v Avstriji okrog 1200 kino-dvoran odprtih, od katerih prinaša dnevni program le ena tretjina.

KDOR ZNA, PA ZNA

Neki kmet je peljal voz sena. Sredi ceste se mu je voz nenadoma prevrnil.

»Pomagajte, pod vozom je moj sin!« je začel kričati kmet.

Ljudje so prihiteli od vseh strani in pomagali možu dvigniti voz in znova naložiti nanj seno. Ko je bilo vse v redu, je nekdo vprašal kmeta:

»Kje pa je sin?«

»Doma,« mu je odvrnil kmet.

»Čemu si potem klical, da je pod vozom?«

»Ker bi mu sicer nihče ne hotel pomagati,« se je odrezal zviti kmet.

Podpredsednik Johnson: »Izajev izrek: Pridite in bomo skupaj govorili.«

FARMA POD VODO

Na vzhodni obali Tasmanije pripravlja neka avstralska družba načrte za prvo podvodno farmo na svetu, kjer naj bi gojili najrazličnejše vrste alg. Ko se bodo alge razvile, jih bodo uporabili v znanstvene namene.

Alge bodo kosili z ladje, ki bo imeela na dnu posebne kose. Iz njih bodo izdelovali tudi razne hranljive sestavine, kot dodatke k jedem, kozmetične preparate, barve itd.

Pri tem nenavadnem projektu dela šest strokovnjakov, kemikov in biologov.

(F. Ave Maria)

Slovansko bogoslužje

V zvezi s 1100-letnico prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane se pogostokrat omenja slovansko bogoslužje. Kaj si predstavljamo pod tem? V tem vprašanju ni med nami prave jasnosti, saj so se še nekateri škofje na koncilu začudili, ko so videli, da se tudi maša po rimskem ali latinskem obredu bere v staroslovenskem jeziku. Zato je prav, da to vprašanje razjasnimo. Brez pravilne predstave o književnem delu svetih bratov, s katerim sta položila osnovo misijonskemu delu med Slovani, ne moremo razumeti njunega ostalega dela in neizmerne žrtve, ki sta jih morala sprejeti, posebno še sv. Metod, da sta ostala zvesta svojim misijonskim načrtom. Da bomo dobili jasno predstav o slovanskem bogoslužju, ki sta ga z dovoljenjem Svete stolice vpeljala sveta brata, si postavimo tri vprašanja:

Kaj je glagolica?

Kakšen jezik je bila staroslovenščina, katero sta govorila in pisala sveta brata?

V kakšnem obredu sta maševala sveta brata?

Kaj je glagolica?

Beseda glagolica pride od staroslovenske besede glagolati, kar pomeni govoriti. Glagolica je pisava, ki jo je sestavil Konstantin (to je rojstno ime za sv. Cirila; Ciril je njegovo redovno ime). Prilagojena je po malih grških črkah, ki pa so zelo spremenjene.

Dve staroslovenski legendi (Zitje Konstantina in Zitje Metodija) pripovedujeta o tem. Obe legendi sta bili napisani ne-

dolgo po smrti obeh bratov. — Pod legendo moramo tu razumeti življenjepis svetnika, ki je pesniško olepšan s popisovanjem čudežnih in pobožnih dogodkov. V takih legendah ločijo zgodovinarji zgodovinska dejstva in izmišljene dostavke. Med zgodovinska dejstva štejemo predvsem one dogodke, ki so razvidni tudi iz drugih zgodovinskih dokumentov. Najvažnejši podatki o delu svetih bratov, ki jih omenjata staroslovenski legendi, so potrjeni z zanesljivimi zgodovinskimi dokumenti, ki jih zgodovinarji (n. pr.: dr. Franc Grivec, dr. Fr. Kos in dr. Josip Gruden...), ki pišejo o delu svetih bratov, navajajo.

»Po stari navadi je Ciril šel in je s svojimi pomočniki goreče molil. Kmalu se mu je razodel Bog, ki uslišuje molitve svojih služabnikov, da je sestavil slovenske črke in takoj začel pisati besede evangeljske: V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda...« Tako se je nekaj začenjala knjiga nedelj-skih evangelijev. Ciril je najprej prevedel nedeljske evangelije. Več desetletij pozneje so se Ciril-Metodovi učenci pri obrambi slovanskega bogoslužja sklicevali na to, da so staroslovenske črke božjega izvora in so v tem oziru bolj svete kakor grške in latinske, ki so poganskega izvora. Ni treba sicer misliti, da bi Bog Cirilu črke naravnost razodel. Da je Ciril sestavil glagolsko abecedo, s katero je natančno označil staroslovenske glasove, je gotovo veliko razmišljal v samoti. Ker je bil po svoji globoki pobožnosti nagnjen h kontemplaciji, so ga njegovi pomočniki brez dvoma često našli zatopljenega v sveto premišljevanje. Zato so lahko upravičeno menili, da mu je Bog

zantinskega cesarstva, ker so dobro govorili slovansko. Slovanska blagovestnika sta se že na domu v zgodnji mladosti naučila slovansko. Sv. Ciril je začel prevajati svete evangelije že na Olimpu. Na to sveto goro so se zatekali menihi iz vzhodnih dežel, od koder so se morali umakniti pred Saraceni. Olimp je tako postal središče meniškega življenja. Tu sta sveta brata spoznala, da imajo razni narodi knjige in bogoslužje v domačem jeziku. Tu je torej dožoreval in dožorel načrt, da pripravita slovanski prevod svetih knjig. Zakaj? Tisoči Slovanov so se preselili v arabsko državo, kjer so sprejeli mohamedansko vero. To je predstavljalo veliko nevarnost za krščanstvo in grško cesarstvo. Apostolska gorečnost svetih bratov je tako dobila močno oporo na carigradskem dvoru, kjer so se zavedali nevarnosti položaja zaradi vojaškega in idejnega prodiranja mohamedanskih Arabcev. Sv. Ciril in Metod sta se pripravljala za misijonsko delo med Slovani še preden je prišla v Carigrad prošnja moravskega kneza Rastislava za misijonarja, ki bo v domačem slovanskem jeziku razlagal preprostim Moravcem verske resnice in sveto pismo. Pred prihodom Rastislavovih poslancev sta znala sveta brata samo staroslovenščino, ki so jo govorili v Solunu in okolici. Jezikoslovci dokazujejo tudi iz jezika Ciril-Metodovih književnih del, da sta govorila in pisala v staroslovenskem macedonskem narečju. Z imenom Sloven so tedaj imenovali vse slovanske rodove; torej ima beseda staroslovenski isti pomen kot staroslovenski. Staroslovensko macedonsko narečje so z lahkoto razumeli tudi moravski in panonski Slovenci. (Dalje)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Katarina Šaunig:

Kmet svobodnjak

2.

»Res je. Hubnik na Sali ima pa tako nesrečo. Koliko konj mu je v zadnjem času poginilo!« »Tudi na konje je treba paziti,« se vtakne Breznikar v pogovor in pripoveduje: »Mrzla voda prepoteni živali ne more koristiti. Tudi jaz sem vozil na Laško in vem, da vožnja ni samo strd lizanje. Z Otrobom sem vedno rad vozil. Ni preveč gnal živali, posebno ne na slabi cesti. Ko so prišli klanci, pa smo drug drugemu pripregali. Tudi krmili smo vedno. Pri napajanju pa smo bili zelo previdni, tudi komate, vajeti, vozove smo pred vožnjo dobro pregledali, da ni bilo grede sitnosti in čakanja. Da, da, vozniški kruh tudi ni lahak, če nisi na mestu, prideš lahko s praznim žepom domov.«

»Včasih,« se glasi Tomažek, ki ima gostilno ob cesti vrh klanca, »je Otrob rad posedel pri nas. Naročil je pijače, se povešal in celo zapel. Lepo petje je zelo upošteval. Najbolj všeč mu je bila tista: »Jaz sem en lušten jager, na Bistrici doma«. Sedaj pa le redko pride v gostilno.«

»Kaj je neki vzrok?« je radoveden Krištan.

»Tudi jaz sem ga vprašal, čemu je tak samotar in tako redko zahaja v krčmo,« pravi Breznikar. Pa je odgovoril praskaje se za ušesi:

»To ne gre. Saj vidiš, da imam devet sinov. Ves čas moram biti za njimi, jih učiti, svariti, jim pomagati. Le kaj bi bilo iz njih, če bi samo v taberni sedel!«

Sta junaka, da je takih malo. Odkar je Primož slekel vojaško suknjo, rad hodi v Medvedji dol in na Mačensko planino na lov. Medved ni redka zverina v teh krajih. Medvedji dol ima po njem celo ime. Še dandanes pripovedujejo o medvedu tole zgodbo:

Še ni davno, ko so tudi v Rutah v Rožu bili medvedi in volkovi. Zverino so lovili v skupce in jame, ki so jih pokrili z listjem. Na Barenti med Podnom pa v Brudmi se še sedaj ta kraj imenuje Vovčja jama.

Ko so to jama skopali, je v bližini nabirala ženica črnic. Ker pa ni vedela za jama, je padla vanjo. Ženica se je tako prestrašila, da je še vpti pozabila. Kmalu potem pa je nekaj težkega prilomastilo, strop se je vdrl in v jama je telebnil medved. Žena je od strahu kar otrpnila. Medved se je spenjal in spenjal, da bi prišel iz jame. Ko pa ni mogel ven, je počepnil v kot, v drugem pa je žena z zobmi šklepetala in vse svetnike na pomoč klicala. Njej se je zdela večnost, preden so

prišli ljudje gledat, kaj se je ujelo v jami. Ko so videli, kaj je vse v jami, so se silno čudili. Medveda niso upali ustreliti, da bi žene ne napadel, in so spustili vrv v jama, da bi jo potegnili iz nje. Komaj so žensko malo vzdignili, je že priskočil medved in ženo objel, da je niso mogli premakniti. Vendar pa medved ni naredil ženi nič hudega. To se je ponovilo še drugič. Žalostno in smešno je bilo, ko se je nekdo pošalil in ženo vprašal, če medved kaj rahlo objema. Ona je vsa obupana odgovorila: »Saj me le samo za janko drži!« Svetovali so ji: »Pa janko odpni, naj jo ima!« Tako je tudi naredila. Ko so potegnili v tretje, je spustila krilo. Rešena je bila, medved pa je krilo zgrizel, še preden so ga ustrelili.

Primož ima močne mišice, tem se ima zahvaliti, da je kos medvedu. Kadar kak lovec ustrelil medveda, ga okrašenega s planinskimi rožami pripeljejo na Bistrico. Tudi danes je tak dan.

Pri Tomažu čakajo Bistričani, kdaj bodo pripeljali lovci mrtvo zverino. Kramar, ki je bil izvoljen za župana, je najel godce, da lovce zagodejo koračnico. Dekleta pa so potrgale vse cvetoče nageljne, rožmarin in roženkravt, da okrasijo klobuke junaškim lovce. Počasi se bliža sprevid. Mo-

Iz F. Kotnikovich »Storij«:

Otrok ob rojstvu prodan

Pri nekem grofu je služil reven lovec. Z ženo sta živela v majhni bajti na samotni in sta si želela samo eno, da bi dobila otroka.

Nekoč je povabil grof vso gospodo daleč na okoli na gostijo, ki naj bi trajala štirideset dni, in je ukazal lovcu, da mu pripravi dovolj divjačine in zverine. Lovce se je ustrašil naročila in je takoj šel na lov. Lovil je že cel božji dan pa obhodil vse hoste, toda še repa ni videl. Šele proti večeru zadene zajca; zajec pa še skoči čez mejo in tam v krvi obleži. Ko ga lovec hoče pobrati, stopi predenj drug lovec majhnega života in z rdečo čepico na glavi ter pravi: »Zajec je padel na mojih tleh in je moj!« Lovce mu potoži svoje skrbi in ga prosi za zajca. Oni drugi, ki je bil sam škrtelj, pa reče: »Vsa divjačina je v moji oblasti. Pripomore ti še danes do vsega, kar potrebuješ, če se zavežeš, da bo čez osemnajst let moje to, za kar ti pri hiši

čen vol vozi mrtvo medvedko. Poleg matere sta v vreči dva živa mladiča.

To je vesel dan za Bistrico. Vsak hoče videti mrtvo zver in živa mladiča. Župan pohvali lovce, dekleta pa krasi njih klobuke z nageljni in rožmarinom.

Breznikarjeva hči Nani se mora zelo truditi, da se ji ne trese preveč roka, ko pripenja šopek na Primožev klobuk. Cel dan je v skrbeh pogledovala na Mačenski vrh, za katerim so lovci lovili zverino. Zdaj pa je vesela in ponosna na svojega fanta. Ko Primož vzame Naniji klobuk iz rok, zajucka, kot zna samo on.

»Prvi raj je najin,« šepne Primož na uho Naniji. V Tomaževi gostilni je danes skoro več gostov kot za semenj. Mladina pleše, starejši ogledujejo medvedko, otroci pa imajo veliko veselja z ljubkima mladičema. Nani in Primož rajata, da ju vse občuduje. Sta zares najlepši par sveške fare.

V posebni pivski sobi pa sedi obdan od prijateljev svobodnjak Otrob. Kaj neki ga danes tare? Ne more se prav razvedriti. Mrko je danes lice kmetkega mogotca, temno zrejo oči izpod košatih obrvi. »Le kaj mu je, da ga ne spravita v dobro voljo ne vino ne pesem?« se vprašuje prijatelj Breznikar. »Skupaj sva fantovala, ko sva bila mlada, skupaj vozarila kot moža. Mnogo neprijetnosti sva prestala in nikoli nisva prišla navzkriž! Le kaj se mu kuha v glavi? Ali je postal prevzet, ko mu gre vse tako po sreči?«

(Dalje prihodnjič)

ne več. Ker je bil lovec prepričan, da ve za vsako malenkost pri hiši, tudi za vsak žreb, si je mislil, da more biti ono, za kar ne ve, pač samo kaka brezpomembna reč. Zato se škrtu zaveže, da mu bo ono reč čez osemnajst let prepustil. — Še tisti večer pa je nalovil škrtelj toliko divjačine in zverine, da je bilo za vso gostijo dovolj.

Ko pa pride lovec zvečer domov, izve, da je postal oče in dobil fanta. Z radostjo gleda sina, ki ga je tako težko pričakoval. Naenkrat pa se spomni dogodka v gozdu in vse prepaden se zave, da je prodal sina, za katerega ni vedel. Dolgo časa se tega ni upal povedati ženi; toda vest ga je težila vedno bolj in končno ji je svojo skrb razodel. Oba sta potem molila in prosila Boga, da bi odvrnil nesrečo od nedolžnega otroka, ki sta ga nad vse ljubila.

Fant je rastel, ubogal je starše, pridno se je učil v šoli in se prikupil posebno gospodu župniku. Zato so se starši obrnili na duhovnika za svet. Potolažil jih je, da se bo z božjo pomočjo že dalo kako pomagati. Ko pa je stopil fant v osemnajsto leto, mu je župnik naročil, da naj gre po svetu; s seboj mu je dal neko sveto knjigo. Tako se je odpravil lovčev sin na pot in se s tem rešil hudobca.

Z leskovo paličico v roki gre fant po svetu in pride v veliko mesto, kjer pa je bilo vse tiho in mrtvo, da niti žive duše ni videl. Mesto je bilo zakleto. Ko stopi v najlepši grad, zagleda v neki svetli kamri tri kače na posteljah ležeče. Brž udari srednjo kačo z leskovo paličico in glej — zgodi se čudež. Kača se spremeni v lepo deklico, ki si mane oči, na obeh straneh pa se prebujajo njeni starši. Tudi v mestu postane vse živo. Deklica mu pove, da je rešil njo, njene starše in vse mesto strašne coprnije. Vsi so bili mladeniči veseli, najbolj pa starši, ki so mu tudi obljubili deklico — kraljično za nevesto. Lovčev sin je bil ves iz sebe od veselja, toda spomnil se je svojih staršev in je dejal, da mora še od njih dobiti dovoljenje in vzeti slovo. Preden je odšel, se je še s kraljično zaročil in dobil od nje čudodelen prstan. Naročila mu je, naj suče prstan na levo stran, kadar pride v nevarnost, ker se bo na ta način nevarnosti tako hitro odmaknil, da se mu nič hudega ne bo moglo zgoditi. Če pa bo — pravi nadalje — sukal prstan na desno stran, bo ona sama kar naenkrat pri njem.

Ves vesel se je lovčev sin vračal domov. Spotoma pa pride v neko mesto, kjer se je mogočen kralj bahal, da je svet nima take

lepote, kakor je njegova kraljica. Lovčev sin stopi pred kralja in pravi: »Pri nas so še kravarice lepše kakor tvoja žena«. Kralj skoči od jeze pokonci, kakor da ga je pičila kača, in ukaže, da naj mladeniča na mestu usmrtijo. A on zasuče prstan na desno, in že stoji pri njem njegova kraljična. Od njene lepote se je vse svetilo in nihče si ni upal iztegniti roke proti njima. Tudi kralj je pozabil na jezo in je pustil, da sta odšla. Kraljična pa je bila užaljena, ker jo je ženin klical za tak prazen nič, vzela mu je prstan in mu izginila izpred oči.

Lovčev sin je delal pokoro, toda pomoči ni bilo več. Ves potrt je hodil naprej. Nekega dne zagleda tri strašne velkane — ajde, ki so drevesa pipali in se z njimi pobijali. Vpraša jih, zakaj se pretepajo, oni pa mu razodenejo, da so trije bratje in da se ne morejo zediniti ter razdeliti to, kar jim je zapustil rajni oče: par škornjev in en klobuk. Mladenič se začudi, kako da se morejo za tako malenkost pobijati, toda velikani mu izdajo, da imajo te reči čudežno moč: Kdor obuje škornje, more korakati tako hitro, da ga nihče ne dojde; kdor pa si dene klobuk na glavo, tega nihče ne vidi.

Lovčev sin pravi na to: »Greh je, če se bratje med seboj tepejo. Te reči naj dobi samo eden, ki pa mora potem bratoma pomagati. Če hočete, bom pa jaz razsodil, kdo naj vse dobi.« Bratje so bili zadovoljni, on pa jim zapove, da naj gredo na bližnji hrib, tisti, ki bo priletel prvi nazaj, bo dobil škornje in klobuk. Velikani odidejo, mladenič pa natakne klobuk, obuje škornje in zbeži.

Srce ga je vleklo nazaj k nevesti. Parkrat samo prekorači in že je v njenem mestu. Tam je bilo vse na nogah kakor v mravljišču. Iz pogovorov je kmalu posnel, da se kraljična vdaja in da bo pravkar poroka. S klobukom na glavi gre v grad, kjer je kar mrgolelo gospode; nihče pa ni videl njega in nobena straža ga ni ustavljala. Med svati zagleda kraljično, lepšo kakor kdaj poprej. Pravkar je šla v svojo kamro, da vzame venec, on pa skoči hitro za njo. Pred zrcalom si je popravljala lase. On pa je stopil za njo, privzdignil od časa do časa klobuk, tako da se je njegovo obličje videlo v zrcalu. Kraljična je vsa začudena gledala, postala je zamišljena, kakor srebrne koralde so ji pritekale solze in vzdihovala je, da prva ljubezen ne ugasne. Tedaj se pokaže lovčev sin v celi podobi, pove ji, kako je delal pokoro in kako je prišel sem; na kolenih zatrjuje, da gori njegova ljubezen bolj kot prej, vendar pa ji ne mara delati napotja, če je njeno srce izbralo drugega. Hitro pa hoče napraviti temu konec in povabi mladeniča, naj gre neviden z njo med svate. Tam pa tako izpregovori: »Gospoda, rada bi vas vprašala za svet. K poroki sem hotela vzeti svoj najdražji lišp, toda izgubila sem ključ od skrinjice, kjer je shranjen. Dala sem napraviti novega, toda medtem sem našla starega. Vprašam vas, kateri ključ je boljši?« Prvi se oglasi ženin in pravi: »Stari ključ zmeraj najbolj odpiral!« Vsi mu pri-

Šivalni stroji znamk: Gritzner, Rast & Gasser in Jax — najnovejši izdelki — popolnoma avtomatični Zick-zack-šivalni stroji so ponos gospodinje in šivilje, kateri jim olajšajo in skrajšajo delo. Naročite si ga takoj v strokovni trgovini šivalnih strojev:

JOHAN LOMŠEK

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf, Telefon 247. Zahtevajte cenik. Ugodni pogoji.

trdijo. Nato reče kraljična: »Zahvaljujem se vam, gospoda. Modro ste govorili in hočem se po tem ravnati. Skrinjica je srce, ključ do njega pa ljubezen. Vsi veste, da je prvi odprl moje srce mladenič, ki nas je vse rešil strašne coprnije. On je zopet tu in tukaj ga vam pokažem!« Lovčev sin dvigne klobuk, da ga vsi vidijo, kraljična pravi: »On je pravi ključ, z njim hočem biti poročena!«

Ženitovanje se je nadaljevalo, kraljična je stopila z lovčevim sinom pred oltar.

JUBILEJ DEŽNIKA

Letošnje leto bi moralo biti nekam prav deževno. Obhajamo namreč jubilej, 75 let, odkar se je razvila industrija dežnikov. Leto 1852 je Samuel Fox priglasil svoj patent za dežnik v takšni obliki, kot ga imamo danes. Od takrat dalje je dežnik splošno udomačil kot potrebno sredstvo v deževnem vremenu. Fox je izumil dežnik z ročajem, vzmetijo za odpiranje in s kovinskim ogrodjem pod suknom.

Neko nerodno obliko dežnika, ki se ni mogel zapirati, so poznali že davno poprej v vzhodnih deželah. Slike v Egiptu so kazale bogove in faraone sedeče pod orjaškimi dežniki. V orientalskih državah je bil dežnik znak kraljeve oblasti. Indijski maharadž se v srednjem veku dodajali svojim zvoncečim naslovom še ime »gospod tolikih in tolikih dežnikov«.

Dežnik je pomenil pravzaprav streho ali nebo, ki je drugačno nad maziljenimi glavami kot pa nad temeni navadnih smrtnikov. Dežnik, okrašen na vse mogoče načine, je dajal ugled osebi, ki ga je imela razpetega nad sabo; držal je nad njo seveda kak suženj ali dvorjan.

Šele Kitajci so se z dežnikom varovali pred dežjem. Iz te države so ga raziskovalci prinesli v Evropo šele v 17. stoletju, bolj kot neko čudo kakor pa za praktično uporabo. Kitajski dežniki so imeli bambusove palčke in so bili prepeti z oljnatim papirjem. V Evropi so se dežniki najprej

priljubili pri ženskah bogatih slojev, da so si obvarovale dragocene obleke pred vremenskimi neprilikami. Lakaji so imeli naloge spremljati goste z dežniki od veže palače do kočij, kot to še danes delajo vrtarji velikih hotelov.

Prvi Anglež, ki se je pojavil z dežnikom na cesti, je bil neki doktor James Hanway. Vse se mu je smejalo kot razvajenemu mehkužcu. To je bilo v začetku 18. stoletja. Hanway je dosti potoval po Perziji in Kitajski in je spoznal korist take osebne strehe v slabem, pa tudi v zgočem vremenu. Ofenzivo proti dežniku so začeli prvi londonski kočijaži, ki so se zbal za svoj zaslužek. V dežju so meščani vedno najemali kočije, dežnik jih je pa začel izpodrivati. Končno je tudi prodrl.

V zadnjih dveh stoletjih je postajal vedno bolj lahek in priročen. Sprva so dežnike imenovali tudi »Robinsoni«, po tistem slavnem dežniku, katerega si je ukrojil samotar Robinson Crusoe iz živalskih kož. Prvi dežniki so bili visoki tudi do dva metra in so tehtali po nekaj kilogramov. Takšni so se v anglikanski cerkvi, pa tudi po južni Italiji ohranili še do danes pri nekaterih cerkvenih obredih.

Šele pred 75 leti je Fox dal dežniku današnjo obliko. Danes že kar ne moremo pogrešati te priprave, čeprav ima že hudega tekmeča v dežnih plaščih.

Štirinajsta krstna predstava v Brežah

Zadnjo soboto je pričela tudi letos amaterska igralska skupina v Brežah svojo že skoraj tradicionalno sezono na Šentpeterski gori. Saj že štirinajstič pokazuje amaterji s trudom in idealizmom pripravljena dela velikih klasikov.

Če so zadnja leta uprizarjali res »dramatična dela« pisateljev kot Schillerja, Shakespeara i. dr., so letos segli po največjem, na zunanjih dramatičnih efektih morda skopem dramskem delu velikega nemškega klasika Goetheja, po Faustu. Gotovo je velik poizkus, skrajšati dva dela v eno večerno dramo; poizkus, ki le redkokdaj uspe. Toda če so mislili pesimisti, da bo uprizoritev ponesrečena, so bili jako presenečeni. Seveda so bile pomanjkljivosti pri krajanju (tudi delo kot tako je predvsem v drugem delu preveč razvlečeno).

Toda v čem leži skrivnost uspeha (kajti to lahko rečemo o tej prireditvi)? Deloma mogoče, ker so igralci prosti in neobremenjeni s strahom za plačo, kot jo imajo večinoma poklicni igralci, deloma dobro podane glavne in postranske vloge, predvsem pa romantično okolje v podrtijah nekoč krasnega gradu, naravne kulise, katere noben oder ne more nuditi svojim gledalcem. Špartansko preprosto pripravljen oder

arh. Hannesa Sandlerja dá obiskovalčevi fantaziji prosto pot. Lučni efekti in valj v sredini, ki je zdaj Faustova soba, zdaj Auersbachova klet, zdaj kraljevska palača, je edini rekvizit, ki ga uporabljajo.

Hannes Sandler kot dr. Faust zna podati vso globino čustva te zelo težke vloge. V začetku pa je bil kot vsi drugi videti ner-

vozen in nesiguren. S časom pa se stopnjuje in doseže v drugem delu, ko igra slepega in skopušnega dr. Fausta, svoj vrhunec. Mogoče bi bila menjava z Robertom Mößlacherjem, ki je igral spretnega Mephistoflesa, bolj posrečena. Gretko je podala na ljubeč in zadržan način Burgi Klaura. Seveda velja vsem drugim igralcem postranskih vlog pavšalna pohvala.

Lahko rečemo, da je prireditev uspela in je v polni meri obogatila koroško kulturno življenje.

Uspehi na slovenskih srednjih šolah v Gorici

Slovenska nižja gimnazija:

V prvem a-razredu je izdelalo pet dijakov, pet jih ima popravne izpite, devet pa jih bo ponavljalo.

V prvem b-razredu je izdelalo osem dijakov. Sedem jih ima popravne izpite, osem pa jih bo ponavljalo.

V drugem a-razredu je izdelalo štirinajst dijakov. Enajst dijakov ima popravne izpite, osem pa jih bo ponavljalo.

V tretjem a-razredu je pripuščenih k tečajnemu izpitu 17 dijakov. Štirje so bili zavrženi. V tretjem b-razredu je pripuščenih k zrelostnemu izpitu vseh dvajset dijakov.

Slovensko učiteljske:

Prvi letnik so izdelale štiri, štiri imajo popravne izpite, ena pa je padla. V drugem letniku sta izdelala dva, trije imajo popravne izpite. V tretjem letniku imajo vse tri dijakinje popravne izpite, v četrtem pa je bilo vseh šest učenk pripuščenih k učiteljskemu izpitu.

Trgovska strokovna nižja srednja šola

V prvem a-razredu je izdelalo devet učencev, devet jih ima popravne izpite, štiri pa so zavrženi. V prvem b-razredu je izdelalo enajst učenk, štiri dijakinje imajo popravne izpite.

Drugi a-razred je izdelalo enajst učencev. Osem dijakov ima popravne izpite, trije so padli, enega pa niso ocenili. Drugi b-razred pa je izdelalo deset učenk, deset jih ima popravne izpite, šest pa jih je padlo.

V tretji a-razred so pripustili vse dijake (21 po številu), k zrelostnemu izpitu, v tretjem b-razredu pa vse dijakinje in sicer 15.

Na strokovni šoli so maturanti pisali naloge iz italijanščine, slovenščine, matematike, knjigovodstva, trgovstva in stenografije.

Petdesetletnica goriškega semenišča

V nedeljo, 26. maja, je goriško Malo semenišče slovesno obhajalo svojo petdesetletnico ustanovitve. Že nekaj večerov prej je bila lepa stavba na prijaznem griču bajno razsvetljena s tisočimi žarnicami. V nedeljo zjutraj je goriški nadškof imel slovesno sv. mašo, pri kateri je pel semeniški zbor triglasno mašo »Cor Jesu«.

Popoldne je bila v veliki semeniški kapeli slavnostna akademija. Duhovnik profesor Beari je imel nato spominski govor, v katerem je izčrpno podal zgodovino semenišča od njihovega nastanka do današnjih dni. Občinstvo je zlasti zanimala zgodovina goriškega semenišča. Po govoru so sledile še dve pesmi goriških semeniščnikov in gojencev Alojzijevejša. Slovenski fantje so zapeli Tomčevo »Zmagala si« in želi za svoje lepo izvajanje veliko priznanje.

Kot zadnji je govoril goriški nadškof Pangrazio, ki je še posebno poudaril, naj bi se ob tem lepem jubileju spomnili s kako posebno komemoracijo nadškofa Sedaja, ki ima največ zaslug pri ustanovitvi goriškega semenišča. Omenil je tudi, kako je bilo goriško semenišče nekoč središče vse dežele in kako so zlasti prihajali v semenišče sinovi slovenskih družin onstran meje.

Lepo akademijo je zaključil semeniški zbor s pesmijo Jubilate Deo. — Za to priliko je semeniški odbor izdal lično brošuro s slikami o zgodovini goriškega semenišča. Ta brošura bo izšla tudi v slovenskem prevodu.

Svetovni atomski center v Avstriji

Med ZDA in SZ tečejo tajna pogajanja pri mednarodni agenciji za atomsko energijo (AIEA); njihov namen je zgraditev gigantskega ciklotrona v Avstriji z močjo 300 milijard voltov. Ciklotron (pospeševalec atomov) naj bi tvoril del največjega jedrskega raziskovalnega centra na svetu.

Novice, ki jo je objavil dunajski časopis »Neue Tageszeitung«, glasilo avstrijske zveze industrijalcev, doslej niso potrdili niti demantirali ne ameriški ne sovjetski delegati pri AIEA.

Po pisanju omenjenega dnevnika naj bi dala pobudo za sedanja pogajanja o tem načrtu ameriški in sovjetski predsednik, ki sta se sestala na Dunaju v letu 1961. Načrt je napredoval predvsem, odkar je Gleen T. Seaborg, predsednik ameriške atomske komisije, odpotoval v SZ. V Moskvi se je sestel s predsednikom sovjetskega centra za atomsko raziskovanje, da bi obnovil sovjetsko-ameriško pogodbo o izmenjavi znanstvenih izkušenj; obenem pa je znova predložil načrt o skupni graditvi gigantskega ciklotrona.

Po nekaterih virih naj bi na posebno željo sovjetskih oblasti zgradili atomski center na avstrijskem ozemlju, nekaj kilometrov južno od Bratislave, v neposredni bližini kraja, kjer se ob obali Donave stikajo avstrijska, madžarska in češkoslovaška meja. Center naj bi bil odprt in pristopen znanstvenikom iz zahodnoevropskih kot iz vzhodnoevropskih dežel.

Znanstveniki iz AIEA so mnenja, da težav, na katere je naletel ta gigantski načrt, ni iskati v odnosih med SZ in ZDA — ki so prav v vprašanju izmenjave znanstvenih izkušenj in znanstvenega sodelovanja izredno prisrčni — pač pa v ogromnih stroških, ki se zde preveliki celo obema svetovnima velesilama.

Otroški vozički
Moško in damsko perilo
Polejne srajce za otroke
Hans Thomasser
Villach
Widmannsgasse 33

- K R A T K E V E S T I -

Kakor je lani spremenila lavantinska škofija svoj naziv v »mariborsko škofijo«, je sedaj naredila tudi sekaška škofija, katere škof je že dolgo časa v Gradcu. Od 22. 4. t. l. dalje se uradno imenuje »graška-sekaška škofija«, poštni naslov pa je enostavno: Škofijski ordinariat, Gradec. Tudi v tem se kaže prilagoditev miselnosti moderne človeka, ki ne da več toliko na tradicijo kot nekdanji ljudje.

Letošnjo jesen bo na Koroškem primanjkovalo 140 učiteljev; če bo šlo tako naprej računajo, da jih bo leta 1965 247 premalo, leta 1968 pa kar 535.

Ko so vprašali *provo kozmonavtko* Valentino Terješkovo, Rusinjo, ki je poletela nedavno v zrak z raketo, kako ji je teknila hrana v vesolju, je dejala: »Vesoljska hrana je okusna, toda vendarle bi rada krompir s čebulo!«

Slovenci, ki živijo ob reki Rabi na Madžarskem, spadajo v župnijo Vas. Na zadnji seji župnijskega sveta so sprejeli tudi sklep, da se morajo odslej vršiti seje krajevnih odborov v slovenskih vaseh v materinščini in da ima materinščina slovenskega prebivalstva dostop v vse javne urade.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 8. 7.: 14,15 — 15,00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Žena in dom. — 18,00 — 18,15 Za našo vas. — TOREK, 9. 7.: 14,15 — 14,45 Poročila, objave. — Bolje je paziti, kot zdraviti se: Zastrupljenja. — SREDA, 10. 7.: 14,15 — 15,00 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 11. 7.: 14,15 — 14,45 Poročila, objave. — Iz ljudstva za ljudstvo. — PETEK, 12. 7.: 14,15 — 15,00 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Koncert pevskega društva »Lira« iz Kamnika. (2. del). — SOBOTA, 13. 7.: 09,00 — 10,00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18,25 — 18,45 Na dom obujaš mi spomin... Gospa Sveta (2. del). — NEDELJA, 14. 7.: 07,30 — 08,00 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 5. julija: *Lady Frederik* (krstna predstava). — Sobota, 6. julij: *Der Vogelhändler*. — Nedelja, 7. julij: *Der Vogelhändler*. — Sreda, 10. julij: *Volpone*. — Četrtek, 11. julij: *Clivia*. — Petek, 12. julij: *Lady Frederik*. — Sobota, 13. julij: *Die Hochzeit des Figaro* (zadnjikrat). — Nedelja, 14. julij: *Das Land des Lächelns*.

Za vse predstave prosta prodaja vstopnic.

Začetek vedno ob 20,00.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 6. 7.: Denn das Weib ist schwach (IVa). — Neverjetna sprememba odvetnika, ki je imel pohlep po denarju. Nedelja, 7. 7.: Schwarze Rose Rosemarie (III). — Ljubezenska romanca med nemškim dekletom in ameriškim filmskim igralcem na filmskem festivalu. Sreda, 13. 7.: Die Jungfrauen von Rom (III). — Dolgotrajni boji med Rimljani in Etruščani v 6. stoletju pred Kr., povezani z ljubezensko zgodbo, ki pripelje končno do začelenega miru med obema narodoma.

Borovlje. — Sobota, 6. 7.: Die selsame Gräfin (IVa). — Mlado tajnico bi radi podedovanja radi umorili. Kriminalni film. Nedelja, 7. 7.: Heisser Hafen Hongkong (IVa). — Film o industrijskih vohunih. Torek, 9. 7.: Rosemarie GmbH (V). — Veselo igra, ki jo je treba odklanjati. Četrtek, 11. 7.: Mädchen auf verbotenem Wegen (IVa). — Sedemnajstletno dekle v zadnjem trenutku rešijo pred prekupčevalci z dekleti. Za odrasle s premislekom!

Pliberk. — Sobota in nedelja, 6. in 7. 7.: Was macht Papa den in Italien (III). — Nesporazumi o potovanju nemškega družinskega očeta v Italijo, ki se vrne domov z dragoceno dediščino. Torek, 9. 7.: Auf der Alm, da gibts ka Sünd (IVa). — Četrtek, 11. 7.: Winchester 73 (IV).

Mali oglasi

Sprejememo UČENCA z dobrim šolskim spričevalom za žagovodjo in lesno industrijo. Dobi prosto hrano in stanovanje ter dobro mesečno plačo. Po nudbi pod »Sägewerker« na upravo lista.

Bčemo dvosobno neopremljeno stanovanje v Celovcu ali v bližini za slovenski klub. Po možnosti kletno stanovanje. Oglasite se na uredništvu.

Tesarje in tesarske delavce takoj sprejememo s plačo, ki je večja od tarife. Za prenočevanje je preiskrbljivo. Zglasite se: Peter Walder, Stadtzimmermeister, Klagenfurt, Türksgasse 1, Tel. 52-70.

Izbira in kvaliteta

preprog, zaves in posteljnine
v trgovini opreme

LODRON

VILLACH Lederergasse 12

Tujskoprometni in gostinski obrati dobijo poseben popust!